

DOMOLJUB

Izhaaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošilja o: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 34.

V Ljubljani, dne 20. avgusta 1908.

Leto XXI.

Nekaj misli k preosnovi ljudskega šolstva.

(Iz kmečkih krogov.)

Vedno glasnejše in pogostejše postajajo tožbe o neprikladnosti pouka in razmer na ljudskih šolah sploh; vedno bolj stopa na dan potreba ljudskošolske preosnove.

Pouk na ljudski šoli bi se moral bolj nego doslej ozirati na dejanske potrebe življenja. Zlasti naj bi ljudska šola na deželi budila v otrocih ljubezen do kmetovanja, s tem, da bi gojila kmetijski pouk v besedi in dejanju. Nobena šola bi ne smela biti brez vrta, kjer naj bi se gojilo neke razne sadje — v vinskih krajih zlasti trto — marveč tudi povrtnino in razne poljske pridelke, čeprav le v malem, samo da bi otroci videli, kdaj in kako se iste obdeljuje in prideljuje.

Za narodno gospodarstvo bi bilo velikanskega pomena, ako bi vsaka ljudska šola imela tak vzoren vrt. Nele da bi prihodnji rod mnogo bolje gospodaril, tudi sodobni gospodarji bi že lahko izpopolnili svoje gospodarstvo ob vzgledih v šolskem vrtu. Saj je naše ljudstvo nadarjeno in ukaželjno ter se rado z vso vnemo opri-me vsake stvari, če mu s poučno besedo in živim vzgledom pokažeš, da je koristna. En sam napreden gospodar zamore celo soseseško izpreobrniti, če le hoče. To nam kažejo izkušnje. Zadostovalo seveda tudi to še ne bi; poleg tega bi se moralo, ako hočemo korenito pomagati kmečkemu stanu, prirejati n. pr. po švedskem vzorcu razne zimske kmetijske tečaje, ki v kratkem času dosegajo velikanske uspehe.

Nadalje bi se med posvetnimi predmeti naj čim najbolj gojilo pravopisje in spisje, da bi se otrok usposobil za odprav-

ljanje domačega dopisovanja, ki ga rabi dandanes vsakdor, ki ima opraviti s pošto, železnico in raznimi uradi. Na vsak način naj bi se na pravopisje in spisje polagalo večjo važnost in jima posvečalo več časa, nego lepopisju; kdor ima roko za lepo pisavo, pokaže to spretnost že s prvega početka in se bo sam od sebe v tem še dalje uril, mnogo nas pa nikakor ni sposobnih za lepo pisanje in pri takih je čas, ko se ubijajo s tem predmetom, izgubljeni. Da otrok le piše snažno in razločno, — več ne treba zahtevati; saj si pozneje itak ustvari vsak svojo pisavo.

Pri računstvu naj bi se otroke vežbalo v enostavnem, praktičnem računanju in knjigovodstvu; težja aritmetika in geometrija naj bi odpadli, ker jih ljudskošolski učenec itak težko pojmuje ali vsaj hitro pozabi.

Sploh bi moral učitelj gledati na to, da bi v otroku vzbudil veselje do samopouka, v prvi vrsti do čitanja. S tem je neizmerno veliko dosegel, kajti s tem je vsakemu na stežaj odprl vrata do višje izobrazbe.

Seveda pa bi trebalo že radi temeljitosti kmetijske izobrazbe podaljšati učno dobo na učiteljskih. To bi bilo pa tudi sicer potrebno. Naj poreče kdor kar hoče: v borih štirih letih je temeljita izobrazba v tolikih predmetih, ki se jih mora učiti učiteljski, nemogoča. Tu se zamore upoznati le z nekaterimi glavnimi zunanji pravili in uspehi dotične vede, a da bi se temeljito in res znanstveno predelala kakšna tvarina, o tem niti govora biti ne more. Zato pa tudi ni prav nič čudno, če ne dobimo v nobenem drugem stanu toliko površnosti in polizobraženstva, ki se rado krije za puhlo ošabnostjo in kričavo »liberalnostjo«, kakor baš med učiteljstvom, in sicer ne morda samo pri nas, marveč vsepovsod. Malo je učiteljskih pripravnikov, ki bi prodrli tako globoko v spoznavanju

samega sebe, da bi se prepričali, kako malenkostno je to, kar se jim v šoli nudi, od ogromne količine znanstva, kar so ga veliki duhovi že preiskali od začetka sveta do danes in kolikor ga še čaka raziskovalcev. Zato pa taki mladi ljudje pogostoma mislijo, da vse vedo, in prav iz te puhle površnosti izvira kričava »svobodomiselnost« in prezirajoče brezverstvo.

Če se dandanes zahteva od navadnega uradnika na železnici, pri pošti itd. že zrelostni izpit gimnazije ali realke, koliko bolj bi se moralo zahtevati od vzgojitelja naroda daljše, temeljitejše priprave. Učiteljski študij bi se torej moral vsekakor podaljšati. Dijaki bi pri tem ne trpeli gnotne škode, kajti že sedaj se zahteva od njih gotovo starost za vstop v učiteljske oziroma nastop službe. V vmesni dobi obiskujejo sedaj kakšne druge šole, in dostikrat začitijo v sebi naenkrat poklic za učiteljski stan baš dijaki, ki jim je gimnazija ali realka postala pretežka Skupna učna doba traja torej danes pravzaprav od 6 do 8 let, toda taka izobrazba ostane vedno površna in polovičarska, ker ni enotna. Dijaki in narod bi torej le pridobili, če bi se učiteljska primerno preustrojila, študij podaljšal in poglobil. Potem bi bilo dovolj časa tudi za kmetijski pouk in za temeljitejšo izobrazbo v modroslovnih vedah. Na ta način bi dijaki vzljubili naravo in spoznali Onega, ki jo je vstvaril. Temeljitejšo proučevanje narave, verstva, zgodovine, modroslovja, ne vodi od Boga, ampak k Bogu. Saj so največji učenjaki bili vedno tudi najbolj verni! Učitelj bi potem preživel svoj prosti čas v prijetnem in koristnem delu v lepi naravi, v stiki z ljudstvom, čegar versko prepričanje bi razumel in spoštoval, tedaj bi bil res pravi učitelj ljudstva, sreča in čast naroda, — in ljudstvo bi videlo v njem svojega prijatelja in dobrotnika in ne čutilo bi tako hudobno bremen, ki jih zdaj trpi za šolo in uč-

teljstvo, v katerem vidi zdaj mnogokrat nekaj sebi nasprotnega, usiljenega, nepotrebnega, sovražnega, ki podira še to, kar je skrbni oče v otroku s trudom zgradil: vero. Učiteljstvo in učna uprava naj pomeni, da je naše ljudstvo veren in poljedelski rod. V smislu teh glavnih obilicij naj se ravna, in utihnile bodo pritožbe proti velikemu delu učiteljstva.

Političen pregled.

AVSTRO-OGRSKA.

Ogrski ministrski svet o volivni spremembi.

Ogrski ministrski svet se je natančneje pečal z volivno preosnovno za državni zbor in sedaj je sklenil sledeče: Sprejel je v taki obliki volivno reformo, o kateri trdi, da je zadnja meja, do katere more iti ministrstvo. Če je naš cesar ne odobri, se lahko prične razpor med Avstrijo in Ogrsko. Določili so pa:

1. En glas za Nemadžare (Slovake, Nemce, Hrvate in druge narodnosti, ki prebivajo na Ogrskem.)
2. Dva ali več glasov za Madžare.
3. Tajno volitev v okrajih, kjer so Madžari v večini.
4. Javno volitev v okrajih, v katerih so Nemadžari v večini.
5. Glasovanje po občinah, kjer je večina madžarska.

Z načrtom jih mnogo ni zadovoljnih, zlasti ne nižji sloji ljudstva. Socialna demokracija zahteva splošno, enako, tajno in direktno volivno pravico. Pa kakor se kaže, bo boj brez uspeha.

Predrznost hrvaškega bana Raucha.

Ban Rauch nastopa precej samozavestno. Sedaj je odredil, naj skupni uradi na cesarjev rojstni dan, to je 18. avgusta, in na dan sv. Štefana razobesijo poleg hrvaških tudi ogrske zastave. Če bi se vršile demonstracije, je določil, da naj se postopa z največjo strogostjo in brezobzirnostjo. S tem svojim nastopom je razburil celo Hrvaško. Zato ga tudi hrvaški listi upravičeno napadajo, ker je to dosedaj preporno vprašanje rešil kar naredbenim potom.

Srbski zarotniki.

Srbski časnikar Nastič je izdal knjižico ali brošuro z naslovom »Finale«, v kateri odkriva veliko srbsko revolucionarno zvezo, ki je namerjena v prvi vrsti proti Avstro-Ogrski. V tej brošuri je tudi priobčil pravila revolucionarne zveze, ki jih je sestavil Pribičević. Namen te zveze je, osvoboditi južne Slovence, Hrvate in Srbe. Mož je precej odkril v tej knjižici, ki odgovarja resnici, mnogo bo pa treba tudi nekoliko popraviti. Srbi sedaj napadajo Nastiča, češ, da je zakoten pisatelj in lažnjivec. Ko je državno pravdnikstvo začelo stvar preiskovati, je prišlo do »lepih« uspehov. Eden je bil tudi ta, da

so začeli na Hrvaškem zapirati ljudi, ki so bili na sumu, da so zarotniki. — Najpreje so zaprli nekega Adama Pribičevića, ki si je v ječi vsled razburjenosti prerezal žile. V Karlovcih so aretirali njegovega brata Valeriana Pribičevića, pri katerem so našli tudi več pisem, ki naznanjajo, da se je udeleževal zarotniškega gibanja. V Dubici so zaprli pet, v Kostanjici pa celo 22 oseb. — Najbolj označuje namen teh ljudi takozvani »Revolucionarni statut za osvobojenje južnih Slovanov« (Hrvatov, Slovencev in Srbov). Pisatelj Nastič trdi v uvodu, da so vsi slovanski narodi na jugu po svojem jeziku, zgodovini, narodnem življu, in sploh po vsem značaju ena celota. Cilj te organizacije je, zediniti vse Jugoslovane pod srbsko vladno na podlagi enakopravnosti. Osnovala naj bi se država južnih Slovanov. Ta revolucionarna organizacija je izpeljana na Hrvaškem, v Bosni, Sandžaku, na Ogrskem in v Dalmaciji. Razteza se celo na ozemlje Slovencev. Sredstva v dosego namena, ki ga ima organizacija, so: tisk, denar, bombe, orožje, rušenje železnic, mostov in drugo. — Najnovejša poročila sporočajo, da je preiskovalni sodnik dobil grozilna pisma, češ, da ga bodo ubili. Časnikar Nastič taji, da bi bil najet od ogrskega ministra Weckerla in hrvaškega bana Raucha. Vendar je zviti ban Rauch dobil v roke izvrstno orožje, da bo lahko odslovil srbske uradnike, zlasti pa profesorje po semeniščih. — Razni madžarski, hrvaški in srbski listi pišejo o velesrbski zaroti. List »Napszava« se čudi, da sploh kdo verjame Nastiču. Gornja proti Srbom se je vprizorila, ker je madžarska politika na Hrvaškem pokazala vso svojo nezmožnost, in ker so zvedeli tudi drugi narodi Rauchove škandale in politične pogreške. Zato pa sedaj delajo na Hrvaškem s takim hujskanjem, potem ho pa že zopet Weckerle ukrotiti Hrvate. Drugi ogrski časopis »Ujsag« piše: »Če že hoče kdo koga zavoljo srbskih zmešnjav poklicati na odgovor, bi moral začeti pri banu Rauchu in pri ogrski vladi.

Kako so prišli na sled velesrbski zaroti?

Hrvaški državni pravdnik je izjavil, da velesrbski zaroti niso prišli na sled vsled Nastičeve brošure, temveč na sledeči način: Pred nekaj meseci so zasledili, kako je neki bivši častniški namestnik izkušal pridobiti vojake za velesrbske misli. Ta človek je sedaj že v zaporu in preiskava se še zdaj nadaljuje. Iz Dubice in Kostanjice pa so se že dolgo časa pošiljale okrog knjižice, v katerih se je zabavljalo proti cesarju in se je širila misel, da bi se hrvaške in slovenske dežele združile s srbskim kraljestvom.

Dogodki in volitve na Turškem.

Turška vlada je zaukazala skovati 600 tisoč svetinj v spomin, ker je podelila ustavo. Mladoturki zahtevajo, da sultan odpusti svojo telesno stražo, ki šteje 20 tisoč mož, toda sultan se noče pokoriti tej zahtevi. Pred kratkim je sultan zaprisegel vse ministre, velikega vezirja in Šeik-izlama, vrhovnega poglavarja mohamedanske vere, na ustavo. — Bivši minister

za trgovino in delo, katoličan Nizam paša je imenovan za državnega poštajnika za zunanje zadeve; vrše se še druga nova imenovanja, vlada pridno odstavlja vse ljubljence prejšnje vlade in dela na to, da se dobe novi boljši in vztrajnejši. — Na Turškem je nastalo 265 časopisov, odkar so odpravili cenzuro, to je posebno strogo prepoved in zapoved, kaj sme časopis pisati in kaj ne sme. Če se pa pregreši, ne sme biti tiskan dotični članek ali celo ves list. — Vedno bolj raste nezaupanje proti novemu turškemu ministrstvu. Vzrok nezaupanja je tajno posvetovanje novih ministrov pri sultanu pred njihovim imenovanjem, in drugič, ker se sedaj niso naznanili, kako bodo delali v bodoče. — Odpuštili so 14 višjih uradnikov in mnogo carigradskih komisarjev. — Pri dosedaj aretiranih dostojanstvenikih so našli nad 100 milijonov kron. O tem premoženju bo odločeval novi turški državni zbor. Ako se dožene, da je imetje pridobljeno na nepošten način, dobi denar država. — Turški ministrski svet je sklenil, da se zniža število uradnikov. Vsak kraj bo imel od sedaj naprej le toliko uradnikov, kolikor jih resnično potrebuje. Zmanjšajo se tudi plače uradnikom. Pokojnina se bo redno prejemala, kar so določili po zakonu. In dostojanstvenikom, ki so dosedaj dobivali previsoko penzijo, se bo sedaj znatno znižala. Novi artiljerijski minister Rizi paša je že odpustil 495 uradnikov.

Upravne turške oblasti so že dobile novi volivni zakon. Volitve se bodo vršile indirektno, to se pravi, volivci ne bodo naravnost volili poslance, temveč volivne može, in še le ti bodo izmed sebe izvolili poslance, ali z drugo besedo, volitev bo taka, kot je bila pri nas po letu 1848. Na 500 ali najmanj 250 volivcev odpade en volivni mož. 50 tisoč do 75 tisoč moških prebivavcev ima enega poslanca, 75 tisoč do 125 tisoč dva, do 175 tisoč tri in do 200 tisoč pa štiri poslance. Volivno pravico ima vsak turški državljani, ki je star 21 let in plačuje direktni davek od posestva ali osebni davek.

SRBI IN TURKI.

Čudne stvari se gode zadnje dni na Srbskem. Turki so dobili ustavo. Veliko odposlanstvo belgrajskih meščanov namerava zato potovati v Skoplje in Solun častit turškemu prebivalstvu, ker je dobilo ustavo. Iz Carigrada se poroča, da Srbi poizkušajo turški preobrat izriniti v to, da bi mladoturke nahujskali proti Avstriji. Srbski tiskovni urad pošilja carigradskemu brzojavnemu uradu posamezne odstavke iz hujskajočih člankov srbskih listov s prošnjo, naj te odstavke ponatisnejo turški časopisi. Tako vidimo na eni strani srbske sanjarije o mogočnem jugoslovanskem kraljestvu in na drugi strani pa neko naklonjenost Turkom in hujskanje proti Avstro-Ogrski. Čudna politika!

TURŠKA IN BOLGARIJA.

Dogodki na Turškem močno vplivajo na Bolgarsko, kjer vladati dve mnenji. Vladna stranka smatra razglasitev turške ustave še vedno za neko šalo. Tudi mno-

gi Makedonci v Sofiji, posebno pristaši umorjenega Sarafova, ne upajo, da bo dolgo časa mir v Makedoniji. Druge stranke vidijo vse boljše in lepše. Obe skupini pa odločno zahtevati, da Bolgarija ne drži prekrizanih rok, kajti dva in pol milijona Makedoncev bolgarske narodnosti potrebuje pomoči. Nekatera bolgarska mesta so oddaljena od turške meje le 20 kilometrov ali štiri ure pešhoje. Zato se mora Bolgarija zanimati za sedanje turške razmere. Že trideset let nastopa Bolgarija za sosednjo Makedonijo. Položaj je zelo resen in žalosten. Od vojnega leta 1877 in 1878 ni bilo bolj tužnega trenutka za Turčijo in cel balkanski polotok, to je: Srbijo, Bolgarijo in Makedonijo, kot je sedanj. Bolgari morajo zato zelo paziti, kaj se godi. Od njih se zahteva, da v turških okrajih svoje občine politično dobro organizirajo, da bodo lahko pri volitvah zmagali. Vsi bolgarsko-makedonski izobraženi možje, ki so jih izgnali, se naj povrnejo, da bodo delovali v korist svoje domovine.

Izobrazbi.

O trgovskih pogodbah.

Raznolično je površje zemlje, mnogovrstni so tudi pridelki, ki se pridelujejo, nekateri tu drugi tam. Ponekod uspeva žito, drugod rastejo gozdi, vinska trta, se dobivajo raznovrstne rudnine itd. Z vsjo pravico pa lahko trdimo, da nobena dežela, naj je še tako rodovitna in bogata, nima vsega doma, česar potrebuje, ampak mora marsikako potrebščino dobiti od drugodi; kavo n. pr. mora cela Evropa dovažati iz južne Amerike in drugih dežel. Tako se po vsem svetu vrši neprestano izmenjavanje blaga in pridelkov. Seveda so na boljšem bogate dežele, ker malo potrebujejo od drugodi, a lahko mnogo oddajo, in to zelo poceni, ker jih pridelovanje malo stane. Vzemimo vzgled: V Ameriki živi skoraj prosto živina na obširnih planjavah, ni ji treba mnogo pastirjev in tudi ne bogvekeke oskrbe, kmeta torej živina skoraj nič ne stane; pri nas mora skoraj vsaka žival imeti svojega hlapca ali dekla, ki hoče biti dobro plačan. Amerikanec da torej živino lahko mnogo ceneje, kakor naš kmet. Amerikansko meso bi bilo ceneje kot domače celo pri nas, dasi je treba plačati veliko prevoznih stroškov. Ako bi torej to meso imelo k nam prosto pot, bi morali naši živinorejci kmalu pobrati šila in kopita in iti v Ameriko. Hvala Bogu, da tukaj poseže vmes država, ki je dolžna skrbeti za blagor svojih državljanov. Država ne sme mirno gledati, kako tuji pridelki izpodrivajo domače, in mora uvažanje tujega blaga prepovedati ali na drug način preprečiti. Navadno se to zgodi tako, da država pravi: če hočeš spraviti blago k nam čez mejo, plačaj toliko in toliko, drugače ga ne pustimo naprej. Ta določena svota, ki se plača na meji od gotove množine blaga, se imenuje *carina*. V takozvanih carinskih tarifih je za vsako blago določena carina z ozirom na gospo-

darsko stanje države; pridelki, ki jih doma dosti pridelajo, imajo visoko carino, tisti pa, pri katerih se ni bati tuje konkurence, manjšo. Tako je vsaka država ali več njih skupaj, obdana od nekakega zida, ki ga je mogoče preskočiti z denarjem. Čim večje je carinsko ozemlje, tem manj je navadno treba uvažati iz tujine in tembolj je dotično ljudstvo gospodarsko neodvisno. Za pobiranje carine so nastavljeni ob meji posebni uradniki, ki morajo paziti, da se blago ne vtihotaplja. (Iblajtarji!)

Pravilo, po katerem se ravna država glede na trgovanje s tujino, se glasi: česar imamo doma dosti, ne potrebujemo iz tujine uvažati, nastavimo torej visoko carino, česar imamo pa preveč, skusimo prodati drugam po kolikor mogoče visoki ceni. Seveda so si na ta način gospodarske koristi držav dostikrat nasprotno. Pojasnim z izgledom! Naša država ima približno zadosti živine za domačo rabo, naša soseda Srbija je ima pa celo preveč: Srbi bi torej radi živino drugam prodajali, toda mi je imamo dosti in se je branimo. Kar enemu koristi, drugemu škoduje. Istotako je z obrtnimi in tovarniškimi izdelki. Teh imamo v Avstro-Ogrski preveč, Srbi jih pa postrani gledajo, ker bi radi imeli svojo lastno industrijo, da bi ne bili vezani na tujino. Te torej mi ponujamo, a oni se jih branijo z nam že znanim sredstvom, s carino.

Ako se soseda pripravata za kako zemljišče ali kaj drugega in nista velika tožbarja, se navadno z lepa pobotata in pravita: naj ne velja ne tvoja ne moja, ampak vsak nekaj popustiva in mir besedi. Podobno napravita med seboj dve državi. Rečeta si: popusti ti malo na carini za blago, ki ga uvažamo k vam, in jaz znižam carino za vaše blago. V ta namen skleneta *trgovinsko pogodbo*. Vladni poslanci obeh držav se snidejo k skupnemu posvetovanju in stavijo tam vsak svoje zahteve. Seveda morajo dobro poznati gospodarski položaj države, ki jo zastopajo. Ozirati se ne smejo izključno na koristi enega stanu ali dežele, ampak morajo vpoštevati splošne koristi. V Avstriji n. pr. je kmetijski stan najmočnejši in državo ohranjuje stan, torej morajo gledati v prvi vrsti na njegovo korist, zane-marjati pa ne smejo korist drugih, obrtnikov in industrijcev. Zahteve, ki jih stavijo pooblaščenici obeh držav, gredo večkrat jako daleč narazen in je treba včasih dolgotrajnih pogajanj, predno se dobi srednja pot, ki vodi do sporazumljenja. Načelo pri trgovinskih pogajanjih je: kolikor ti meni, toliko jaz tebi. Vsaka vlada bi rada dobila za svoje podložnike kar največ ugodnosti, drugi pa kolikor mogoče malo privolila.

Oglejmo si, kako se je uveljavilo to načelo pri avstrijsko-srbski trgovinski pogodbi, o kateri se dandanes največ govori. Srbi so zahtevali za svojo živino prost uvoz v Avstrijo ali vsaj majhno carino, a za naše tovarniške izdelke niso hoteli dovoliti prostega uvoza v Srbijo. Čisto naravno! Oni imajo dosti živine in če jo prodajo nam brez carine, je to njim v prid, ker jo dražje prodajo. Na drugi strani ima-

jo oni še mlado industrijo, ki z našo ne more tekmovali, in morajo torej naše izdelke s carino podražiti, da ne morejo naši izdelki tekmovali z domačimi, srbskimi. Naši odposlanci so rekli: Mi imamo dosti živine, torej ne pustimo vaše prosto čez mejo, a dovolite nam prosto uvažati industrijske izdelke. Po dolgotrajnih pogajanjih je morala vsaka stranka nekoliko popustiti in se je določilo tako-le: Srbi ne smejo uvažati v našo državo žive živine, ampak samo meso, in sicer od 35.000 goved in 70.000 prešičev vsako leto. Od govejega mesa se mora plačati na meji 9 K 40 v, od 100 kg, od prešičev 11 K za vsako žival do teže 110 kg, ako je žival težja pa 10 K za vsakih 100 kg. Po pogodbi do leta 1906 se je plačevalo od vsake goveje živali samo 9 K 52 v, in za prešiče 3 K 57 v, torej sedaj mnogo več. Glede žita se sploh ni ničesar dogovorilo in bodo morali Srbi od istega plačevati carino, ki je določena v našem carinskem tarifu. Ta znaša pri pšenici 6 K 30 v od stota, za rž 5 K 80 v. Po prejšnji pogodbi se je plačevalo znatno manj, za pšenico n. pr. samo 1 K 79 v. Tudi za druge pridelke se je carina znatno zvišala.

Kakor je razvidno iz tega, so Srbi sedaj precej na slabšem kot prej, zato so tudi zvišali carino za naše industrijske izdelke. Avstrijski tovarnarji bodo morali plačevati na srbski meji od nekaterih izdelkov po štirikrat več kakor prej.

Važne za živinorejce so takozvane veterinarne določbe, ki se nahajajo v trgovinskih določbah. Te določbe se nanašajo na slučaj, da izbruhne v državi, iz katere se izvažajo živina, kaka nalezljiva živinska bolezen. V njih je določeno, kaj sme druga država v tem slučaju storiti, da se bolezen ne zanese čez mejo. Po novi srbski pogodbi sme naša država prepovedati uvoz mesa, ako se pokaže v Srbiji kaka nalezljiva bolezen pri živini. Zaklano živino pregledujejo naši živinozdravniki in sicer v klavnicah na srbskem ozemlju. Tako je v živinozdravstvenem oziru dobro skrbjeno za varstvo naših živinorejcev.

Avstroogrška ima z vsemi večjimi državami sklenjene trgovinske pogodbe, ki se po preteku nekaj let obnavljajo. Sklepati jih ne more vlada sama, temveč potrditi jih mora državni zbor in vladar, da postanejo veljavne. Poslanci pač najbolje vedo, kaj je ljudstvu v korist in kaj mu škoduje. Iz tega je razvidno, kako velik upliv ima državni zbor na gospodarsko stanje dežele. On lahko ravno s trgovinskimi pogodbami pospešuje razvitek države v eno ali drugo smer. Recimo, da bi naš državni zbor dovolil uvoz srbske živine, potem bi naše kmetijstvo propadalo, povzdignila bi se pa industrija, vsled česar bi postala Avstrija industrijska država. Seveda se to ne bo zgodilo, ker imajo kmetijski poslanci večino v državnem zboru in bodo zavrgli vsako pogodbo, ki bi bila v kvar kmetom.

Zgodj se, da kaka država pretrga pogodbo in se ne more takoj skleniti nova. Tedaj nastopi med njima carinska vojska. Orožje v tej vojski je carina. Tako vojsko

smo imeli s Srbijo od marca 1906. Dasi se v tej vojski ne prelija krvi, je lahko mnogo nevarnejša kot prava vojska, ker gospodarsko slabejšo državo spravi lahko na boben. Tudi politične razmere se poostrijo in včasih nastane prava vojska. Politiki ozirajo se vodili poleg drugih tudi našo vlado, da je sploh sklenila s Srbijo trgovinsko pogodbo, kajti če hočemo govoriti na Balkanu kako odločno besedo, moramo imeti ondi prijatelje ali vsaj ne nasprotnike.

Listek.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(LUCIJ FLAV).

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

I. DEL. Prva knjiga.

PETNAJSTO POGLAVJE.

Pomoči proseči.

Tudi kraljica Berenika je prisostvovala jutranji daritvi. Ko je bivala v Jeruzalemu, je opravljala vse obrede Mojzove postave. To je bil kos domače politike. V Judeji so bili Herodijanci Judje, v Rimu pa so darovali cesarjevemu božanstvu. Njena sestra Druzila jo je spremljala v tempelj. Obedve je spremljala trojica služabnikov in služabnic. V nosilnicah so ju nesli do mosta, ki vodi od gorenjega mesta do tempelja. Od tukaj sta morali iti peš v tempelj. Služabniki s srebrnimi palicami so stopali naprej in odpirali kraljevim setram prostor med množicami; tako sta z vsem sijajem prestopili tempeljski prag in sta na častnem mestu v ženskem oddelku prisostvovali svečanosti.

Po končanem opravilu sta se kneginji z enakim sijajem vračali v svojo palačo. S ponosom je rekla Berenika sestri: »V večno slavo bo naši hiši, da je naš praded zgradil ta veličastni tempelj. Tudi rimski cesarji nam ne morejo pokazati kaj podobnega. Noben rimski ali grški tempelj se ne dá meriti s tem.«

»Tempelj bi bil brezpomemben brez veličastne službe božje, in za to se moramo zahvaliti Bogu,« odvrne Druzila. »To je bil za Mojzau navdušen mož, in ni prav, da tako malo spoštujemo njegovo postavbo. Zdi se mi najboljši, da popolnoma prenehamo občeovati z Rimljani, ki so nam prinesli tako malo sreče. Stojmo popolnoma na strani svojega ljudstva.«

»Občeovanje z Rimljani nam je pridobilo kraljevo krono — in nam bo morebiti pridobilo še več,« dé Berenika z razžarjenimi očmi. »Ker si nekoliko si opekla prste z deželnim oskrbnikom Feliksom, zaradi tega se nikar ne hudaj še nad gospodarji sveta, ljuba sestra.«

Druzila zardí in dé: »Molči o Feliks! On me je zapeljal k odpadu od vere naših očetov.«

»To bi mu ti že rada odpustila, sestrica, ko bi te le on vzel v Rim, da bi postala tam mogočna gospa,« se norčuje Berenika.

»Ne boji huda name! Saj se tudi meni z mojim kraljevim soprogom iz Cilicije ni zgodilo dosti boljše. Pa zakaj bi obupali, če se je izjalovil prvi poskus? Potrpljenja je treba. Obe imava prosti roki, in lahko še splezava za par stopnjic višje po lestvi sreče in moči. Ko bi bil le naš brat Agripa tako moder in hraber, kakor so bili njegovi dedje!«

»Ah, kaj mi bo slava in čast! Miru in sreči potrebuje moja duša. To je tisto, kar iščem. Glej, naš praded, ki je zgradil ta tempelj, je v pohlepu po slavi postal krvoločni tiran, morilec svoje soproge, svojega brata —«

»Ti si zopet vsa čmerna, Druzila. Herod je bil velik kralj! Kaj pa je mar vladarju, če prelije par kapljic krvi. Kaj vse je storil Kaj Kaligula, prijatelj našega očeta! In kakšne reči počenja božanski Nero, pred katerim zdaj v prahu poklekujeta vsa zemlja! Dovolj o tem! Ti boš danes kajpak navzoča pri slavnosti pojedini, ki jo bo brat priredil v čast poslaniku iz Sirije. Skrbi, da boš prišla zares v kraljevskem sijaju. Naj pobledi od jeze soproga deželne oskrbnika. Sužno Elpido ti bom poslala, da te bo napravila po kraljevsko, in novo, krasno oblačilo, ki je prišlo iz Aleksandrije, ti bom posodila.«

Nosači so prispeli do Berenikine palače. Služabnik Eupolem je prihitel, da pomaga kneginjama stopiti iz nosilnice in da ju spremlja v hišo. Že na hodišču je zašepetal kraljici, da čaka na njen povrat lepi rimski stotnik že dalje kakor eno uro.

»Stotnik Lucij Flav?« se začudi Berenika. »Kaj želi ob tako nenavadni uri? Gotovo, vzprejela ga bom. Pelji ga v rdečo sobo.«

»Toda on ni sam. Globoko zagrnjena žena ga spremlja, lepo oblečena, a nekaj madežev krvi je na njenem krilu,« odvrne služabnik.

»Žena ga spremlja?« vpraša kraljica nezaupljivo. »Je-li mlada ali stara?«

»To je težko reči, ker ima zagrnen obraz. Toda po vsej njeni postavi bi sodil, da je še mlada,« odvrne Eupolem.

»Reci Hloi, naj jo opazuje. In če bo videla, da ni navađna beračica — ampak, kako morem misliti kaj takega? Kako bi se stotnik drznil, pripeljati mi kaj takega v hišo. Reci Hloi, naj tujki osnaži nekoliko obleko. Ne maram videti krvavih madežev. Potem pelji oba v rdečo sobo. Druzila, bodi tako dobra, in ostani pri meni ob tem nenavadnem obisku.«

Obe sestri sta šli v rdečo sobo, kjer je Berenika že dan poprej sprejela stotnika. Sužnje so ji preoblekle v domača oblačila, nato sta sestri sedli na škrlatne blazine.

Nista čakali dolgo, in prišel je Eupolem naznaniti pomoči proseči. Tamara, v spremstvu Lucijeve, je vstopila tiho. Koprno, ki ji je zakrivala lice, je vrgla čez rame in je za trenotek uprla svoje velike oči v kraljevo krasoto ponosne žene, ki ji je sedela nasproti. Nato ji je bolest zakrivila ustnice. Zakrila je obraz z rokami in viknila: »Milosti, pomoči prosim!« Nato je pala na kolena pred Bereniko.

Berenika se je čudila izredni lepoti njenega bledega obraza, in lepemu glasu,

ter se je skoraj zaničljivo ozrla na stotnika, kakor bi mu hotela reči: Ali si mi pripeljal kazat svojo ljubljeno?

Lucij je razumel pogled in je rekel z zardelim obrazom: »Pripeljal sem ti hčer tvojega ljudstva, kraljica, siroto, ki te prosi pomoči proti mogočnemu sovražniku. Ona je hčerka nekega rabija iz plemenite judovske družine, in sovražnik, ki jo zalezuje, je žalibog Rimljan, naš oskrbnik Gesij Flor!«

»Gesij Flor!« se začudi kraljica in z iztegnjeno roko prijazno dvigne deklico pokonci. »Sedi tu k mojim nogam, dobro dete. Torej, oskrbnika se bojiš? Pripoveduj, kako je prišlo do tega? Govori po aramejsko, če ne znaš gladko grško.«

Tamara pa je govorila zelo gladko in čisto po grško ter je povedala vse dogodke tako ponižno in prijazno, da si je pridobila ne le srce mehkejše Druzile, ampak tudi spoštovanje in ugled pred ponosno Bereniko.

»Ubogo dete!« je viknila Druzila. »Od mrtvaške postelje očetove bi te on ugrabil, ko bi ti ne bil prišel na pomoč plemeniti rimski stotnik! Sestra, kajne, to plemenito hčer našega ljudstva morava obvarovati pred tolovajskim oskrbnikom? Prosim te, izroči jo meni, če je nočeš čuvati sama. Postala mi bo ljuba prijateljica.«

»Ne, ne pride v roke Gesiju Floru!« dé Berenika. »Prav je, da se je zgodil ta slučaj ravno sedaj, ko je navzoč poslanik iz Sirije. To bo tudi poper za Flora in za njegovo netečno Kleopatru! Kako ji privoščim! Takoj se moram razgovoriti s svojim bratom Agripo, da pride vsa reč v pravi obliki Cestiju Galu do ušes. Kaj pa ti, plemeniti stotnik, ali se ne bojiš Florovega maščevanja? Bodi previden!«

Lucij zmaže z rameni in dé: »Kaj pa mi more? Jaz sem pod Galovo oblastjo. Sicer pa naj se zgodi karkoli! Tudi ti bi ne storila drugače, veličastna kraljica, če bi namesto mene danes zjutraj našla ubogo siroto v svoji preveliki bolečini. Odpusti mi, da sem jo pripeljal k tebi. Ona nima nobenih sorodnikov tukaj, a jaz tujec še ne poznam nikake gostoljubne hiše v bližini. Zdej, oprosti, da se poslovim. In če dovoliš, se bom od časa do časa oglasil, da zvem, kako se bo godilo deklici.«

Berenika se je prijazno poslovila od častnika. Tamara pa je stopila pokonci, prišla Lucija za obe roki in mu rekla z vso hvaležnostjo svojega srca: »O ti dobri, ti plemeniti! Naj ti Bog naših očetov poplača vse, kar si mi storil. Usmiliti se ubogih sirot je v njegovih očeh bogoslužno delo. Naj ti Bog naših očetov dá milost, da boš postal otrok izvoljenega ljudstva!«

Lucij se je naenkrat ozrl na kraljevi sestri in je videl, da so se lesketale solze v očeh Druzile, okrog rdečih ustnic Berenike pa je igral usmev. Poklonil se je in je odšel.

»Naj ti Bog naših očetov dá milost, da boš postal otrok izvoljenega ljudstva!« O teh Tamarinih besedah je razmišljal stotnik, ko je stopal med nešteto množico, ki se je prerivala po ulicah, proti kralje-

vemu gradu. »Kaj je mislila deklica s temi besedami? Da bi postal Jud? Smešno! Ampak škoda je, da je ona Judinja; sicer bi me lahko zmedle njene oči. Bodi torej pameten, Lucij! Najboljše bo, če več ne obiščeš te deklice. Dovolj si storil zanjo, in zdaj jo lahko prepustiš njeni lastni usodi. Sestra Berenike, se zdi, ima dobro srce in se bo zavzela za sirota.« Tako se je hotel stotnik otresti vseh vtiskov, ki jih je nanj napravila Tamara, toda čutil je, da se mu to ne bo posrečilo tako lahko.

Vstopil je skozi ostro zastražena vrata kraljevega gradu. Oglasil se je pri tribunu Klavdiju Liziji. Ta mu je rekel: »Prav, da si prišel! Flor je ves divji, in je že dvakrat vprašal po tebi. Moral boš precej k njemu. Metilij mu je nocoj mesto mlade deklice, ki jo je pozelel, pripeljal v hišo neko staro pokveko. Flor jo je takoj zapodil na ulico. On misli, da si ti Metiliju prekrizal račune in zase vjel deklico. Torej pazi, kako boš govoril. Pomisli, da ima on tukaj v Jeruzalemu vrhovno oblast.«

»Oho! Jaz sem pod oblastjo Galovo,« dé Lucij.

»Ne vem, če ti to kaj pomaga. V svojih pokrajinah delajo deželni oskrbniki kar hočejo, posebno če imajo tako ženo, ki je prijateljica Neronove soproge. Pa te Flor lahko tudi skrivaj spravi s poti, če ga razjeziš. Zdaj pojdi! Posvaril sem te!«

Deželni oskrbnik je z nejevoljnim pogledom vzprejel Lucija. Pa Lucij je dobro pazil na besede. On je prišel že več ur po odhodu Metilijevem, kakor mu lahko dokaže, zato mu ni bilo mogoče prekrizati njegovih računov, če bi imel tudi ta namen v srcu, razloži stotnik čisto mirno.

»Pa vendar si danes zjutraj skozi ovčja vrata jezdil proti Betaniji?«

»Kajpak. Pa Metilij se je moral že vrniti. Nisem ga srečal niti med potjo, niti tam.«

»Kaj pa si imel opraviti v Betaniji?«

»Stara žena me je prosila pomoči.«

»Stara žena? Le priznaj, da je to bila hčerka rabijeva, ki si jo rešil iz rok nesrečnega ben Giore. Zakaj nisi že včeraj izročil mojemu varstvu deklice in vsega premoženja?«

»Ni mi bilo to naročeno —«

»Ker si neumen kmet! Če bi ne bil jaz poslal Metilija, bi prišlo zdaj vse v roke roparjev. Metilij jim je iztrgal rop iz rok.« Da so odpeljali deklico, si ti kriv, ti — —«

»Deklice niso odpeljali roparji. Ona je na varnem in biva v palači kraljice Berenike.«

»Te herodijanske kače? Glej, glej! Ali si jo sam peljal tjakaj?«

»Sam. In sicer pred eno uro. Mislim, da me ne boš grajal zato, če sem sirota

za varuhinjo našel kneginjo njenega ljudstva.«

»Seveda ne — ha-ha!« Z jeznim smehom se je zasmejal oskrbnik in je s strupenimi očmi pogledal stotnika. Lucij je mislil za trenutek, da se misli Flor v svoji jezi z orožjem vreči nanj. Toda oskrbnik je pogoltnil svoj srd in je rekel navidez prijazno: »Lahko odideš, stotnik. O priliki se bomo spomnili tvoje zveste službe.«

(Dalje prihodnjič.)

Za mladino.

Nočem imenovati ne imena ne kraja. Bilo je na praznik Marijinega vnebovzetja, ko sem bil pričujoč pri veliki maši v farni cerkvi N. Pomembni praznik sam na sebi je dajal dnevu nenavadno svečanost in prostorna cerkev je kazala dnevu primerne prazniško lice. Rože so stale na in ob oltarjih, na katerih so gorele velike sveče, ljudstvo pa se je usipalo trumoma v hram božji. Prihajali so možje in žene, fantje in dekleta, Vsi so bili praznično oblečeni, iz lic pa jim je bilo brati, da se zavedajo pomembnega dne, ko praznuje svojo slovesnost Ona, o kateri še nikdar ni bilo slišati da bi bil kdo zapuščen, ki je pribežal v Njeno varstvo.

Opravilo se še ni začelo. Iz spovednice stopi mlad duhovnik. Šel je v žagrad. Kmalu na to je pristopil k oltarju, k obhajilni mizi pa so pristopile dekleta in fantje; prve na levo, drugi na desno. Velika množica jih je bila. Dekleta so imele obešene krog vratu svetinje Marijine, na prsih fantov pa se je bliščalo znamenje mladeniške organizacije — srebrn orel — znak najplemenitejšega mladeniča, apostola, ki je edini izmed apostolov slonil na prsih Zveličarjevih tistega velepomembnega večera, ko je ustanovil sv. zakrament Rešnjega Svojega Telesa. In koliko je bilo teh fantov! Mali in veliki, fantje v letih, z eno nogo že v moški dobi, in fantje mladi, komaj zapustivši prag ljudske šole.

Vesolja in globokega navdušenja mi je utripalo srce, ko sem gledal skupno obhajilo fantov mladeniške organizacije in začel sem si eno: da bi mogel kdaj biti pričujoč, ko bo klečala tako pred Najsvetejšim cela armada organizirane slovenske mladine.

Pred menoj je klečala žena-mati. Ozrl sem se na njo in videl sem, kako so ji solze lile po ovenelem licu. Solze veselja. Bila je ljubeča mati, bila je srečna mati; dva sinova in dve hčeri je zrla pred seboj pri mizi Gospodovi. In tako srečnih mater je bilo še mnogo tam v cerkvi. Iz sadov

mladinske organizacije je prihajala sreča na nje.

Spomnil sem se besedi, ki sem jih bral nedavno: Ravno v sedanjem času je mnogo žen, katere z neko strastjo hrepene za tem, da bi izruvale iz svojih sovrstnic vero. Žena brez vere je kot cvetka brez vonja. Bistvo žene temelji v veri. Njeno služenje, njena ljubezen, požrtvovalnost in udanost se razvije šele pri ženi do viška. Zato pa gorje mu, ki skuša vzeti ženi vero.

In spomnil sem se zopet, da sem zopet nedavno čital v nekem časopisu vabilo, v katerem je bila izražena goreča želja, da bi se shoda svobodomiselncev, ki se namerava prirediti to jesen v Ljubljani, udeležilo zlasti veliko žen.

Žena in pa svobodomiselnec! Cvetka in pa strupen veter! Ali si moremo misliti mater, ki bi ne učila pri prvih besedah otrokovih izgovarjati imena Marijinega? Ali si moremo misliti mater, ki bi otroku ne hotela, ne mogla kazati proti nebu, kjer prebiva še druga Mati? Mati, ki po svoji milosti in ljubezni daje rasti v srcu otrokovem ljubezen do njegove zemeljske matere.

Obhajilo je minulo. Še so klečale trume deklet in fantov na stopnjicah velikega oltarja, vsi zatopljeni v hvaležno molitev.

Na leco je stopil gospod. Lepe njegove besede, ki so privrele iz globočin vernega srca so padale v srca kot zlati biseri. Poslušal bi ga ure in ure.

Srečni ti mladenič med mladeniči, ki znaš s krepko svojo roko krmariti ladjo v varni pristan! Pa, saj ti ni tako težko! Saj gleda na te, saj te spremlja po burnih valovih življenja Ona, ki jo imenujemo morskorožico!

»Samo oni, ki se je daroval Bogu ceglega, samo oni more biti dar med brati. Pa dar je ljubezen do bližnjega. V duhovskem stanu je izražena najlepše, tamkaj se razvija v vsej svoji moči. Kakor zvest pastir zbira svojo čredo. Po svojem stanu je postal duhovnik, oče, kateremu se po besedi in svetemu zakramentu svete otroci kot rosa v jutarnji zarji. Otroci, mladeniči, dekleta, možje in žene, katerim je on vodnik in učitelj.«

Zato pa srečen on, srečna fara in srečna cerkev, ki zbira v sebi dan na dan, praznik na praznik tako mnogoštevilno svoje ljudstvo, kot tam v tisti župniji, katere imena nočem imenovati.

In stokrat srečna ti mladina, združena v organizacijo, katere močna vez je vera v Jezusa in goreča ljubezen do Njegovе Matere!

Razgled po domovini.

Duhovniške spremembe na Stajerskem. Župnijo Št. Jernej v Radvanju nad Muto je dobil č. g. Ivan Ivanc iz Rajhenburga, dosedaj kaplan v Čadramu, kamor pride na njegovo mesto č. g. Ivan Jelšnik iz Kozja. — Za kaplana v Središče je prišel č. g. Jožef Toplak. —

V stalen pokoj stopi veleč. g. Franc Škorjanc, župnik na Gornjskem v Sav. dolini.

Italijana ubila Slovenca. V Trstu sta dva regnikola, brata Lazar in Ernst de Carli, dvakrat streljala na Slovenca, 31 let starega težačka Štefana Precla, ki se je ranjen zgrudil

na tla, nato ga je en brat še udaril s sekiro. Prelec je v bolnici umrl.

Marijino Celje. Povodom kronanja milostne podobe v Marijinem Celju se bodo vršile od 29. avgusta do 15. septembra t. l. velike cerkvene slavnosti, katerih se udeleži tudi

mного škofov. Dne 3. septembra bo propovedoval premil. gosp. knezoškof dr. Napotnik ob pol 9. uri dopoldne. Tudi naš ljubljanski knezoškof bodo imeli pred malim šmarnom tu pontifikalno sveto mašo.

Vprašanje liberalnemu štajerskemu poslancu dr. Ploju. Iz Haloz pišejo: Pred kratkim je Ploj zatrijeval v »Novem Štajercu«, da je vnet kristjan, ki prisega na staro slovensko geslo: Vse za vero, dom, cesarja! Ker se hvalete javno za vero, zato vas že smemo tudi javno vprašati: Kaj je z vašo vero? Vi hodite po župnijah, ljudje vas opazujejo povsod, pa vas še nihče ni videl v cerkvi! Zakaj? Ker ste preveč bogaboječ človek! Vašo požrtvovalno narodnost pa ste pokazali na štajerčijanskem shodu v Ptuj! Boste šli tudi dne 23. avgusta? Ornik vas visoko ceni in je Linhart hudo oštel, ker vas je zadnjič zavračal! Od Linhart se vam v prihodnje tudi ni nič več bati! Torej le korajžno na shod! Saj ste narodnjak štajerčeve sorte! Vemo že tudi vaš načrt za prihodnje volitve! Nameravate baje kandidirati izven vsake stranke, torej kot divjak! Zakaj pa tega niste storili zadnjikrat? Takrat bi vam bil še kdo verjel, zdaj — hvala — prepozno! Kot divjak boste kandidirali, podpirala vas bosta velekrščanska lista »Narodni List« in »Domovina«. Vi pa boste opravljali velenarodno delo, da boste duhovnike, ki so vas zadnjikrat podpirali in pri tem delu za vas žrtvovali veliko, pustili brez ugovora blati na teh listih!

Liberalci psujejo. Liberalci so si povsod slični. Njihovo glavno delo je, zavirati vsepovsodi koristno delovanje katoliških strank. Če drugače ne gre, pa rabijo tudi najgrš psovke. V Dolini pri Trstu se je ustanovilo katoliško izobraževalno društvo. Ustanovni shod so hoteli liberalci s kričanjem preprečiti. Najbolj so se odlikovali učitelji liberalnega kalibra. Sedaj psujejo liberalci v svojem listu kmete, ki so vstopili v novo društvo, za »so drgo, kakoršno je najti povsod«. Tako pišejo dr. Kukovčevi politični prijatelji o kmetih.

Umrli je 11. t. m. v ljubljanskem »Leonisču« škofješki zdravnik dr. Anton Arko, rodom iz Ribnice. Napravil si je neko tekočino za grgranje, a jo pomotoma napravil tako čisto, da mu je tekočina tako hudo sežgala goštanec, da je vsled tega umrl. V petek se je še vesel sprehajal po Škofiji Loki. Za dijaško ustanovo je zapustil 18.000 kron. Naj počiva v miru!

Petarda pred uredništvom »Edinosti«. Tržaška »Edinost« poroča: Zgodilo se je to v petek opolnoči. Opolnoči je pod okni našega uredništva zadonel silen strel, kakor da bi bila počila bomba. Zažvenketale so ob enem šipe in ruļoji na oknih. Hiteli smo k oknom in pred seboj na cesti smo zapazili še sledove tleče smole in smodnika. Stopili smo na cesto in našli — petardo. Obstajala je ista iz 2 dm dolge, 1 dm široke in ravnotako visoke pločevinaste škatle, v kateri je bilo veliko ovite železne žice, par komadov smole in patrone. Vsa petarda je bila sicer jako nerodno napravljena, kajti počil je le pokrov. Sicer bi bila nevarnost precej velika; kajti itak bi bila petarda, ko je počila, vsled močnega izbruha pokrova in skoka škatle utegnili mimoidočega smrtno raniti. Neznani junaki so postavili petardo pod našim uredništvom na naslon prvega okna pritlične tiskarne. Petarda se je po izbruhu zagnala proti ruļoji in potem odskočila na sredo ceste. Policija je zaplenila petardo. Junaki, ki so postavili petardo in prižgali nit, so pravočasno ušli. Tako je hotela iredenta, zastopnica tisočletne kulture, pokazati svojo višjo kulturo nasproti Slovencem — barbarjem!

Prvi protestantski odvetnik v Celju je dr. Fritz Zangger. Mož je ravnokar postal odvetnik in se naseli v Celju. Pred leti je kot abiturient izstopil iz katoliške cerkve in pozivljaj na shodih tudi druge, naj odpadejo od katoliške cerkve. Zato bo zdaj zagovarjal menda samo protestante, ki so z njim odpadli od vere očetov.

Štajerskega poslanca Pišeka pobalinsko zasmehuje svobodomiseln »Domovina«, ker se je kot poslanec udeležil procesije v Ruše, ki je prosila Boga za dež. Kmetje, dajte liberalcem krepek odgovor za zasmehovanje svojega poslanca!

Goriški deželni glavar in njegov namestnik. Cesar je imenoval za goriškega glavarja dr. Pajerja, za njegovega namestnika pa dr. Antona Gregorčiča, poslanca S. L. S.

Spodnještajerska dekleta so imela sijajno zborovanje na Sladki gori. Udeleženk je bilo nad 1500. Prostorna Marijina cerkev je bila natlačeno polna. Cerkevni govor je imel državni poslanec dr. Korošec. Po cerkveni slavnosti se je vršil shod, na kojem je prvi govoril dr. Korošec, za njim župnik Gomilšek in dekleta iz raznih župnij. Culo se je na tem shodu, da se v kratkem ustanovi zveza slovenskih deklet za južno štajersko. — Ali bodo naša kranjska dekleta zaostala? Op. por.

Jubilejnega shoda moških in mladeniških Marijinih družb v Ljubljani najbrže ne bo, ker se je moralo na dan 8. septembra napovedano zborovanje preložiti radi raznih ovir v »Unio-nu«. Vsekako pa bi bilo dobro, da bi se sešli na kakem Marijinem božjem potu ali kje druge mladeniči in moške Marijinih družb iz posameznih dekanij. Zelo koristni bi bili tisti mladeniči shodi. Zjutraj bi se opravila v cerkvi pobožnost, popoldne pa naj bi se pod milim nebom vršilo zborovanje z govori, petjem, deklamacijami ali tudi s telovadbo, kjer imajo že telovadne odseke. To bi gotovo poživilo naše mladeniče. Sedaj je še čas. V mesecu septembru je še navadno vreme tako ugodno, da so mogoči taki shodi. Na delo, kjer dopuščajo razmere!

Romarski vlak na Svete Višarje je odpeľjal veliko število romarjev iz šmarske dekanije. Vse župnije so bile zastopane pri romanju.

Poslanci na pomoč! Iz savinjske doline se nam piše: Letošnja suša je za nas kmete grozen udarec. Kako bomo preživeli živino, ker nimamo krme? In sedaj nam preti zopet druga nevarnost, ki nam zna uničiti še jesenske pridelke. Govori se, da bodo koncem avgusta vojaške vaje v savinjski dolini. Zatorej poslanci, na pomoč, posredujte, da ne bomo kmetje uničeni!

O trgovinskih pogodbah priobčujemo danes prav poljudno pisan članek, ki bo zanimal posebno poljedelce in vse, ki hočejo razumeti trgovsko razmerje Avstrije zlasti do Srbije, o katerem se je v zadnjih letih toliko govorilo in pisalo.

Mačka doji miško. V Dueville blizu Vičence ima neki posestnik lepo lisasto mačko, ki ima štiri mladiče, a kot peti sesa ž njimi — miška. Stara mačka ima miško ravno tako rada, kakor mačice ter jo liže in se igra z njo. Tudi mlade mačke se z miško igrajo kakor s svojo sovrstnico. To nenaravno čudo je privabilo toliko gledalcev, da je posestnik napravil šotor za mačko in miško.

Kočevska »Kmečka zveza« je zborovala v Šalkovi vasi pri Kočevju. Na zborovanju je govoril državni poslanec Jaklič. Shod je bil jako dobro obiskan. Nemški nacionalci se silno hudojejo, ko vidijo, da Kočevarji trumoma pristopajo krščanski kmečki zvezi.

Kmetje proti socialnim demokratom. V Podebradu so češki kmetje naskočili gostilno,

v kateri je bilo socialno-demokratsko zborovanje ter so gostilno zažgali. Hiša je popolnoma zgorela. Pametni kmetje dobro vedo, da so njihovi najhujši sovražniki poleg liberalcev socialni demokratje, zato jim obračajo povsod hrbet. Dotični kmet, ki se dá voditi socialnim demokratom, ne zasluži imena kmet, on pljuje v lastno skledo.

Učni tečaj za bolniške strežnice se je pretekli teden v Ljubljani pričel. Navzočih je 36 deklet. Zastopane so sledeče župnije: Trnovo pri Ilirski Bistrici, Dobropolje, Bela cerkev, St. Vid pri Ljubljani, Dobrova, Šiška, Domžale, Mengeš, Stari trg pri Ložu, Cerklje, Hrenovice, Vojsko, Žiri, Ribnica, St. Jernej, Kranj, Šmartin pri Litiji, Homec, Logatec, Naklo, Podzemelj, Selca, Višnja gora, Lokve pri Trstu.

Narodne zapovedi za Slovence: 1. Ljubi svojo domovino. 2. Pazi na svoje zdravje, osobito se varuj v mladosti opojnih pijač in tobaka. 3. Ne izdaj niti vinarja pri svojih nasprotnikih. 4. Vsaj ob nedeljah in praznikih čitaj dobre slovenske knjige in časnike. 5. Denarja za čtivo ti naj ne bo žal. 6. Govori samo slovenski. 7. Spoštuj stare svetinje slovenskega naroda: vero in jezik. 8. Ne sramuj se svojega rodu. 9. Izpolnjuj svoje dolžnosti in brani svoje pravice. 10. Pomagaj S. K. S. Z. za obrambno delo in kupuj edinole njene vžigalice!

Slovenski romarji v Marijinem Celju. Ponedeljek in torek, 10. in 11. t. m., je bilo kakih 400 slovenskih štajerskih romarjev v Marijinem Celju. Romanja se je udeležilo tudi sedem duhovnikov in državni poslanec gosp. Pišek. Uvodno pridigo je imel župnik Podgorc, v torek pa so pridigali župnik Muršec, jarenski kaplan E. Vračko in profesor dr. Jerovšek. Romarji so bili letos izvanredno navdušeni. Ni bilo toliko raznih sitnosti, ko druga leta. Povsod, pri tučjih in domačinih, so Slovenci vzbujali veliko pozornost s svojim petjem. Seveda je krasno vreme in ne preveliko število romarjev močno uplivalo na krasni uspeh tega romanja. Dva večera so imeli Slovenci rimske procesije z lučicami. — Tudi s Kranjskega je bilo ondi več romarjev.

Samoumor učitelja Viranta. Ustrelil se je v Dolenjem Logatcu bivši učitelj Vilko Virant v noči dne 9. avgusta. Krog ene ure je prišel domov, nakar se je odpravil spat, kmalu nato pa si je zadal smrten strel v levo sence. Bil je takoj mrtev.

Zveze družinskih očetov v Franciji. Francoski katoliški družinski očetje so, kakor znano, osnovali lige proti brezverskemu in brezdomovinskemu učiteljstvu, ki ne varuje po zakonu zajamčene nepristranosti v šolah. Zdaj je kardinal nadškof v Bordeauxu v pastirskem pismu naročil, da se ima taka liga osnovati v vsaki občini. Lige so svoj program v zadnjem času zelo razširile, njih namen je: Boj proti brezverskemu časopisju in zlasti organizacija mladine v športnih in pisateljskih društvih. — Dobro bo, ako bodo tudi naši družinski očetje stali na straži proti brezverskemu učiteljstvu, ki postaja od dne do dne bolj predržno.

Spremembe v frančiškanski provinciji: Ljubljana: P. Avrelj Knafelj, gvardjan, P. Ferdinand Zajec, organist; Sv. Gora: P. Konrad Mesar, gvardjan, P. Klement Grampovčan, vikarij; Kamnik: P. Teodor Tavčar, lektor bogoslovja; Pazin: P. Kapistran Ferlin, gvardjan, P. Alfonz Furlan, vikarij, P. Filibert Ravnik, P. Fructuoz Frank; Nazaret: P. Salvador Zobec, gvardjan in župni upravitelj, P. Robert Dolinar, vikarij, P. Maks Brelih, P. Fortunat Goli; Brežice: P. Ambrož Remic, gvardjan, P. Joahim Košenina; Gorica: P. Aleksander Vavpotič, organist; Maribor: P.

Juvenal Pichler, kaplan; Sv. Trojica: P. Kas, Zemljak, vikarij; Brezje: P. Marijan Sirca, superijor, P. Henrik Damiš.

Obletnica kronanja Marijine podobe na Brezjah bo 30. t. m. na angeljsko nedeljo. Kakor čujemo, bo ta dan opravil pontifikalno sv. mašo prevzvišeni gospod dr. Franc Sedej, knez nadškof gorški.

Na Dobrovo pri Ljubljani prihajajo romarji v obilnem številu. Vsako nedeljo med šmarnimi mašami spoveduje ondi več spovednikov. 23. t. m. in 30. t. m. bodo opravili sv. mašo premil. gospod knez škof dr. Jeglič.

V Ljubljano je došlo nekaj gg. bogoslovcev iz Galicije, da proučujejo našo zadržno organizacijo in jo potem uvedejo tudi v svojem domačem kraju. Ogledali so si posojilnice, zadruga ter konsumna društva po raznih krajih naše dežele. Med temi gg. sta dva Poljaka, dva Rusina in pet Ukrajincev.

Starosta slovenskih planincev umrl. Umrl je pretekli teden v Ljubljani starosta slovenskih planincev gosp. France Kadilnik. Slovensko planinsko društvo je izgubilo z njim prvega društvenega dobrotnika, najstarejšega planinca in častnega člana. Naj počiva v miru!

Poroka na smrtni postelji. Težka nezgoda se je pripetila nedavno v Lloydovem arsenalu v Trstu. Pred delavnico št. 3 v arsenalu je v gradnji parnik »Lemberg«, označen v registru građenj ladjedelnice s št. 114. Na mostovju okoli parnika je včeraj proti poldnevju delal z drugimi delavci nek Anton Bertok, star 33 let, kotlar iz Kopra, stanujoč pri sv. Luciji pri Miljah. Nesreča je hotela, da se je spodrsnil in padel z višine 12 metrov. Obstal je na tleh kakor mrtev. Pritekli so njegovi tovariši in ga ponesli v bolniško sobo arsenala. Med tem so telefonirali na zdravniško postajo, od koder je kmalu potni prišel na lice mesta zdravnik z ambulančnim vozom. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico, kjer sta ga lečila v X. oddelku dr. Menti in Luzzatto. Poškodbe so jako težke in je malo upanja, da nesrečnež okreva. Strt mu je zatilnik, zlomljeni ste obe piščali, ima mnogo bunk in prask po obrazu, izlivanje krvi iz nosa in ust. Komaj razumljivo je izrazil željo, da bi videl svojo zaročenko, Antonijo Brajnik iz Milj. Ker ji je obljubil zakon, je hotel umiraje izpolniti svojo obljubo. Telefoniralo se je po njo. Zupnik bolnišnice je ponesrečenca previdel s svetotajstvom umirajočih in je naznanil Brajnikovi poslednjo željo njenega zaročenca. Ob 5. uri in pol se je vršila ganljiva ceremonija poroke ob smrtni postelji.

k Pred hišo starišev se je obesil. Obesil se je v Humu pri Tinjah 19letni pivovarniški vajenec Gašper Hammer, in sicer na hruško pred hišo svojih starišev. Ta čin je storil ponoči in seveda so bili domači nemalo presenečeni, ko so ga dobili jutraj na drevesu visečega.

S Koroškega. Vlak je iz tira skočil pri zadnjem nalivu 7. t. m. pri Čačah v Ziljski dolini, ker je hudournik izpodkopal prog. To se je zgodilo že zvečer, pomožni vlak je pa prišel šele ob 3. uri jutraj, ker so bile tudi telefonične žive pretrgane in tako ni bilo mogoče brzojaviti. Nesreča se ni prigodila druga nobena, kakor to, da so bili potniki preplašeni, ker jim je naenkrat prtljaga popadala na glave in se je vlak s sunkom ustavil. — Vlak je povozil dne 9. t. m. zvečer proti 9. uri železniškega čuvalja v Beljaku na prehodu celovške ceste čez tir. Bil je takoj mrtev. Kako da se je nesreča prigodila, ne ve nobeden pravo povedati. Vlakovo osebje je pravilo, da so zapazili ravno, ko je vlak na postajo vozil, kakor da

bi dve osebi pahnili čuvalja na tir. V tem oziru orožništvo poizveduje, ker je mogoče, da je čuval žrtev zločina. — V Kotičah na Zgoranjem Koroškem je pobegnila iz ječe okrajne sodnije neka ženska vlačugarica in sicer skozi stranišče. Bila je radi vlačuganja nekaj dni zaprta ter bi morala čez par dni že prosta biti, pa le ni hotela počakati konec kazni in je rajši pobegnila na ta nenavaden način. Prijeten beg gotovo ni bil.

Romarski shod na Žalostni gori pri Mokronogu se vrši 22. in 23. avgusta. Za spovednike je v obilici preskrbljeno.

V kranjskih papirnicah štrajkajo. Delavstvo po vseh kranjskih papirnicah »Leykamove družbe« štrajka. Vevško delavstvo je pred vsem pričelo štrajkati v prilog svojih štrajkujočih sodelavcev in sodelavk na Sorškem polju. Štrajka pa tudi za izboljšanje svojih bednih razmer. Le čudimo se, da ni že prej nastopilo stavko vevško delavstvo. Saj so razmere bile take, da ni bilo ne za živeti, ne za umreti. V Medvodah in Goričanih se štrajk še vedno nadaljuje. Odslo je pa že od tu orožništvo. Delavstvo je živahno pozdravljalo odhajajoče orožnike. Razven nekaterih izjem od začetku stavke, se je obnašalo orožništvo, ki je stražilo papirnice, strogo nepristransko. Zupanstva v Medvodah, v Šmartnem pod Šmarno goro, v Št. Vidu nad Ljubljano in v Smledniku so napravila dopis na centralo, naj že centrala napravi konec. Vse ljudstvo je na strani delavstva, ki je bilo res izkoriščano do skrajnosti. Liberalci pa kajpada po »Narodu« zabavljajo delavcem, ker niso njihovi pristaši. Delavstvo si bo obnašanje liberalcev, ki hočejo delati zgago dobro zapomnilo. Mi želimo delavstvu na sorškem polju in v Vevčah popolno zmago nad kapitalizmom. Dr. Šusteršič je že parkrat posređoval pri ravnateljstvu v prilog delavstva!

Liberalni zgagarji. Liberalci hočejo vsako stvar izkoristiti za svojo stranko in se ne obotavljajo, zanesti politični prepir v vsako javno koristno stvar. Njim je strankarski in lastni interes vse in tema naj bi vse drugo služilo. Zdaj so se liberalci vrinili tudi v dobavo sena z državno podporo in izkušajo tu delati zgago. Bila je velika napaka od deželne vlade, da ni sploh od začetka zavrnila liberalcev, saj je na prvi pogled očitno, da bodo liberalci, ako bodo imeli svoje prste vmes, povzročali samo prepir, ki bo slednjič največje sitnosti delal ravno vladi. Na vse kriplje se trudi liberalna zveza, da bi ona dobila v roke državno subvencijo in z njo nabavljala blago za kmečko ljudstvo ter tako delala propagando za pravo liberalno stranko. Razposlala je po celi deželi agitačne pozive in dela zase reklamo. To je že vnebovpijoča predrznost. Naši drž. poslanci se trudijo, da bi izposlovali od vlade podpore svojim volivcem, liberalci pa hočejo s trudom naših poslancev delati propagando za liberalno stranko. Temu se bomo najodločneje uprli, in liberalce zavrnili tja, kamor spadajo. Liberalna zveza hrami na kmetih nič opraviti, njene mestne hranilnice niso nikak kmečaki društva, in do tega, kar izposlujejo poslanci S. L. S., nima liberalna zveza nobene pravice. Če bi se dvema zvezama poverila dobava, pridemo do največjega nereda. Na eni postaji bi stala dva vagona, en liberalni in en klerikalni, in vlada bi morala potem tudi krave in vole razdeliti med klerikalce in liberalce. To je samo na sebi smešno in bi dalo povoda za neštevilne prepire in nerednosti. Da pa liberalci ravno to nameravajo, dokazuje njihova agitacija, za katero izrabljajo državno pomožno akcijo. Državna podpora je že itak tako malenkostna, da je zbudila več ogorčenja kakor pa hvaležnosti, če bo pa zdaj vlada pustila zraven še liberalne prepira željne agi-

tatorje, se bo cela akcija ponesrečila. Naši somišljeniki naj te agitačne spise liberalne zveze pomečejo v koš, ker so le pesek v oči in liberalna propaganda. Deželni vladi pa nujno svetujemo, naj v interesu javne koristi ne podpira liberalnega strankarstva in tako važnih gospodarskih stvarih!

Poučni tečaj o kmetijstvu. Deželni odbor priredi letos več poučnih tečajev o kmetijstvu sploh, pa tudi o pomožnih predmetih kmetijstva, n. pr. o knjigovodstvu. Tečaji bodo trajali po en dan, če treba, pa lahko tudi več dni. Tiste občine in kmetijske korporacije, ki žele takih tečajev v svojih krajih, naj vložijo svoje zadevne prošnje na dež. odbor.

Lepa hvala vsem voščilom oziroma dobrotnikom k mojemu godu! Lorenc Kristofič, Hrastje pri Kranju, dne 12. avgusta.

Duhovne vaje za dekleta in žene so se vršile 14., 15. in 16. avgusta v Trebnjem. Vodila sta jih gg. P. P. Kunsteli in Pristov iz družbe Jezusove. Udeležba je bila nepričakovano velika.

Dolenjske novice.

Iz St. Ruperta.

d Shod dekljskih Marlinjih družb trebanjske dekanije na Veseli gori je bil veličasten. Udeležilo se ga je 666 deklet. Igra »Lurška pastirica« je silno ugajala. Vse to pa našim liberalcem ni bilo všeč. Na njih umazan in sirov napad odgovorimo v prihodnji številki. »Slovenski Narod« je res »svinjski« Narod in taki slovenski liberalci, ki odkladajo vanj vse, kar ni za poštenega človeka.

d Predaval je v izobraževalnem društvu g. Fr. Terseglav o organizaciji in karn so liberalni učitelji privedli Francijo. Predavatelju srčna hvala.

d Ubilo je v začetku avgusta Jožefa Medveščeka, ko je sekal smreke pri Kostanjevici, fara St. Rupert.

d Dekleta so se igrale s puško in pri tem je ena pomerila v Tilko Lukek in slednja je dobila v glavo resne poškodbe. Prepeljali so jo v Ljubljano.

d Umrla je na vnetju črev žena F. Gregorčiča iz Rakovnika v bolnici v Ljubljani.

Iz Zagorja ob Savi.

d Nesreča. V kamenolomu premogokopne družbe se je v ponedeljek, 3. avgusta ponesrečil večkrat oženjeni delavec Milič Komadina, doma blizu Ogulina. Razstreljeno kamenje mu je priletelo na glavo, in bil je v eni uri mrtev.

d Rdečkarji po koncu! Ponesrečeni Komadina in njegovi tovariši so pravoslavne vere in niso nič iskali duhovniške pomoči umirajočemu. Ker je spadal v razkolno cerkev, mu ni smelo zvoniti in ni mogel biti po katoliško pokopan. Sedaj hočejo socialno-demokratski hujskači celo iz tega slučaja delati zase kapital in zabavljajo čez naše duhovnike, češ, da to le zato, ker je bil — reven. Koliko je že umrlo v Zagorju še bolj revnih in so bili cerkveno pokopani, in sicer brezplačno. — Kaj vam rdečkarji vse skupaj zvežejo, je že nagusno.

d Cobal — pop. Smo si mislili, zakaj ima Cobal vedno in vedno duhovne na jeziku. Sedaj se dozdeva, da zato, ker bi sam rad postal duhovnik, pa ne more; je vendar še premalo študiran. Le čujte! Komaj je bil en pogreb brez katoliškega duhovna, takoj se je Cobal vsilil Hrvatom mesto pravoslavnega popa in šel govorit na grob in oznanjat —

Kristusovo ljubezen. — Govoril pa je to pot tako, da se je takoj poznalo, da ima devet dni že določenih za študiranje pri ričetu in postu, ako mu jih ne dovolijo še kaj več.

d Druga nesreča. V četrtek, dne 6. avgusta je premogarski vlak povozil delavca Franceta Brodar-ja iz Moravč. Imel ga je nekoliko v glavi. Hotel je skočiti na mimoidoči vlak. Pa mu je izpodletelo in padel je pod kolesa, ki so mu strla levo nogo v koleno. Prepeljali so ga takoj v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrl.

d Ljudska hranilnica in posojilnica je na mesto umrlega Jak. Hrastelja za načelnika izvelila uglednega posestnika g. Antona Snoj. Imenovana hranilnica obrestuje hranilne vloge po 4 in pol odstotka, posojila daje po 5 in en četrt odstotka. Vpeljala je v korist revnejšim domače nabiralnike (šparovčke), po katerih ljudstvo z veseljem posega. Nekaj jih je še na razpolago in se dobijo ob uradnih urah vsaki četrtek popoldne.

d Mleko se je vsled suše splošno podražilo na 20 vinarjev liter. Le malokdo ga proda kaj ceneje. Nekateri odjemalci so poizkusili nekoliko štrajkati, pa je težko štrajkati zoper tako potrebno hrano, kakor je mleko. — Če se dá za liter vina, ki večkrat celo škoduje, 80 vinarjev — da molčimo o šnopsu — potem bo vendar liter mleka vreden 20 vinarjev. Prepričani smo, da tudi s temi cenami noben živino-rejec ne bo obogatel.

d Huda tatca je neka ženska B. Krade, kar ji pride pod roko. Nabrala si je pri sosedih raznovrstnih reči in jih obesila po svojem stanovanju. Nekje je ukradla celo — ponočno posodo. Ko so jo aretirali, je bila silno huda, tolkla je krog sebe, zmerjala itd. V par dneh je bila zopet izpuščena v Litiijo, prišla je nazaj in zopet nadaljuje svojo »obrt«.

d Kdo laže? Striček Čobal pri vsaki priložnosti svari, da se »Domoljuba« ne sme brati, češ, da ta list vedno samo laže in obrekuje. Nekateri ljudje namreč prav radi drugim podkajo to, v čemer so sami najbolj zapopadeni. To se je pokazalo jasno tudi v tem slučaju, ko je bil Miha kar dvakrat po vrsti obsojen zaradi — laži in častikraje.

d Zopet nesreča v kamenolomu. Dne 11. avgusta je v Birolovem kamenolomu padel blizu 40 metrov globoko 18-letni delavec Ivan Božjak, ker se ni hotel privezati. Poškodovan se je v elvem boku in si dvakrat zlomil levo roko. Imel je posebno srečo, da se ni popolnoma ubil.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Šmarječani se z veseljem in ponosom spominjamo letošnjega meseca julija. Tri nedelje zaporedoma smo imeli slovesnosti. V nedeljo, 12. julija, obhajali smo cerkveno žegnanje v res poštenem veselju. Vinarje, katere bi imeli po nepotrebnem napraviti, nesli smo na altar pri darovanju, in minul je ta dan v lepem redu in miru. Da bi pač vsako žegnanje obhajali tako vzgledno! V nedeljo, 19. julija, obiskali so nas presvitli knez in škof, da so v ponedeljek podelili 286 otrokom zakrament svete birme. V nedeljo, 26. julija, daroval pa je ljubeznjivi gospod Leopold Perme prvo daritev svete maše. Na dan svete birme, kakor na dan nove svete maše bila je Šmarjeta vsa ozaljšana. Dekleta Marijine družbe napletle so bile celo več lepih vencev, ki so krasili slavoloke in cerkev; fantje pa so postavili veliko število mlajev, med katerimi se najbolj odlikuje veliki »fantovski«. Fantom in dekletom Marijine družbe naj bo tem potom izrečena vsa čast in hvala! Po tem potu naprej! — Sicer je pa življenje pri nas takole: Suša je bila precej pritisnila, pa prišel je blagodejni dež in je vse nekam popravil. Vse se

je nekam poživilo. Trtje prav lepo kaže! Dne 9. avgusta dobili smo že zrelo grozdje! — Ustanovili smo Rajfajznovko, ki je začela delovati 1. junija. S prometom smo prav zadovoljni; ljudje so pa veseli, da jim ni treba drugam hoditi. Resno se bavimo z zidanjem nove cerkve. Precej opeke smo že izgotovili in dela se še naprej. Popolnoma gladko seveda ne gre vse, pa vnama faranov bo vse premagala. Odkar so nam še celo presvetli knezoškof v pridigi priporočili, da naj se ne vstrašimo dela, ne mislimo odnehati, dokler ne bo cerkev dogotovljena! Če so v Cerkljah zmogli, če so v Sv. Križu naredili tako veličastno cerkev, če se v Prečni tako ponašajo z novo cerkvijo, ali naj mi mar zaostanemo? V slogi je moč! Nihče naj se ne odteguje, vsak naj po svoji moči pomaga in šlo bo! Bog bo dal svoj blagoslov. Ko bo trudapolno delo dokončano, bomo pa le s ponosom gledali na veličastno stavbo — ves trud in stroški bodo pozabljeni! Vsi prihodnji rodovi se nas bodo hvaležno spominjali! Nikakor ne odnehati od začetega dela! Pogum, korajža in dobra volja velja! Če so drugje mogli, zakaj bi mi Šmarječani ne mogli! ? !

d Sv. Helena. Pri nas jako radi molčimo, še zaradi družstva, kot ga imajo v Dolu, se ne zganemo dosti, no, pa le pridemo na dan. Do druge nedelje po Malem Šmarju, če pa mogoče, pa še preje, bo pri Sveti Heleni blagoslovljena kapela Marije Pomagaj, katero je s prostovoljnimi darovi in svojimi prihranki sezidal za božjo čast vneti mladenič Janez Vode pri Sv. Heleni. Kapela stoji ob glavni cesti, tako da jo bodo mimoidoči, zlasti Marijina družba, ki naj se zbudi, lahko posečali in počastili. Več in bolj natančno kasneje.

d Sv. Križ pri Litiiji. Kakor je »Domoljub« že poročal, so prečastiti gospod župnik Andrej Petek obhajali 26. julija zlato mašo. Ljudstvo je pokazalo, kako ljubi prečastitega gospoda zlatomašnika. Predvečer so napravili velikanško razsvetljavo, kakršne še ni videla naša župnija. Mlaji so se ponosno dvigali kvišku z mnogimi slavoloki. Trobojnice so vihrale, vse je bilo v cvetju in vencih. Po hribih so goreli kresovi, da je bilo veselje. Slavnosti se je udeležilo mnogo gospodov duhovnikov. Med njimi smo videli gospoda zlatomašnika kanonika Kajdiža, dva gospoda dekana, g. Goleta in premnogo drugih gospodov. Ob tej priliki so gospod zlatomašnik darovali za uboge reveže 100 kron. Dobri Bog naj ohrani mnogo let naši župniji prečastitega gospoda zlatomašnika!

d Velik požar. V noči od ponedeljka na torek je v Kalcih, fare leskovske, pogorelo pet gospodarjev. Ogenj je uničil hiše, gospodarska poslopja, krmo, žito. Šestemu gospodarju je zgorel kozolec. Na pomoč so prihitele požarne brambe iz Križvega, Kostanjevice, Leskovca, Krškega in vojaška brizgalna pod vodstvom nadporočnika Leskovca. Prehitro je za toliko brizgaln zmanjkalo vode. Goreti je pričelo na kozolcu. Na sumu je nek prismojen pijanček Kerin, velika nadioga za vso vas. Tudi tisti dan je v pijanosti sitnarij po vasi, fantje so ga nekoliko trdo prijeli, in zagrozil je: Nocoj bodo v vasi še solze tekale. Ponoči požar. Odvedli so ga v zapor in najbolje bi bilo, da ga izroče prisilni delavnici. Vse bo hvaležno.

d V Malih Laščah se je ravno pred velikim Šmarjom dozidala kapelica kot spomin petdesetletnice Marijinih prikazovanj v Lurdu. Kapelica se je napravila s prostovoljnimi darovi naših mož, fantov in deklet ter nekaterih Amerikancev, ki so poslali v ta namen 180 kron. Pohvalno moramo omeniti požrtvovalnost nekaterih naših ljudi, ki so se z veliko vnemo oprijeli dela, da se je kapelica tako lepo in v kratkem času izvršila, kajti

pred štirinajstimi dnevi ni bilo še nobenega gradiva za njo. — Sedaj pa željno pričakujemo podobe lurske Matere božje, ki je naročena pri nekem podobarju na Tirolskem, ter upamo, da bode prihodnji mesec blagoslovljena. Lepo bi bilo, ko bi se tudi ob strani faranov, oziroma Marijine družbe, ta dan napravila kaka slovesnost, da bi tako skupno proslavili in počastili lursko Marijo ob njeni petdesetletnici. Vsem pa, ki so kaj pripomogli, da se je to delo izvršilo, bodi na tem mestu izražena srčna hvala!

d Iz Mirne peči. Dne 9. avgusta je bil pri nas zares žalosten dan, poslovali so se od nas častiti gospod kaplan Jakob Ogrizek, ki so delovali pri nas tri leta in tri mesece. Posebno jih bo pogrešala mladeniška in dekliska Marijina družba, katero so sami vodili skozi eno leto. Za njihovo veliko delo in trud jim povrniti večni Bog! — Mladeniška Marijina družba.

d Iz Loškega potoka. Slišite! pa se je zbudila naša požarna bramba! Tri leta je počivala. Tri leta je spala trdo nevzdravljeno spanje. Smo že mislili, da jo je obšla neusmiljena smrt. Ej, pa smo se motili, vzbudila se je. Pomladno sonce je bilo preslabo — letošnji poletni žarki pa so bili zadosti močni in priklicali so jo na dan. Pa smo jih zopet videli, kako so se zbirali naši brambovci, kako so se klicali s trompetami. Pa šment, nekaj ni šlo skupaj. Načelnika nismo mogli izvoliti, dokler ga nismo dobili po dva — do trikratni seji v osebi Ivo Rusa. Pa jo imamo zopet, požarno brambo, pa tudi novi dom požarne brambe, slišimo praviti, da si novooživela bramba postavi. Sedaj pa tudi, če pride ogenj — da ga le zadnja tri leta ni bilo.

d Iz Dobropolj. Nekoliko odgovora dopisniku J. Z. Veseli me, da se je že drugi dopisnik oglašil zaradi našega vodovoda. Tako se bo stvar pojasnila in spravila v tir. Čisto naravno je, da vsi nismo enih misli, kakor še nikdar nismo bili. Nasprotnika J. Z., ki je v občinski seji sam bil za vodovod in tudi podpisal dotični zapisnik, pa bi prosil, naj vendar ne bega ljudi ob tako važnem vprašanju. Na zbadanja ne odgovarjam, ampak popraviljam samo par reči. Za vodovod niso proračunjeni stroški 460.000 kron, ampak so na 430.000 K. To je eno. Druga stvar je pa ta, da k tem stroškom prispeva, kakor pri vseh takih zgradbah, država polovico, dežela 20 do 30 odstotkov, a ostalo udeleženci. In koliko znaša to, si lahko izračuni tudi J. Z. in ljudem pove. Ne gre se za to, koliko bo veljal ves vodovod, ampak koliko bomo mi prispevali. Sicer se pa vodovod ne bo prej gradil, dokler ne bodo prispevki zagotovljeni. Kar se pa tiče šole, je pa stvar taka: Šola je bila potrebna. Cimaldaj bi se bila zgradba odlašala, tem dražja bi bila; za pet grošev se pa nobena šola ne sezida. Videmska občina, ki največ plačuje, jo plačuje za naklado na opojne pijače. Dragi J. Z., občinski pečat imate v svoji oblasti, v odboru večino; kar hitro skličite občinsko sejo, pa predlagajte ravno tako naklado na opojne pijače, kakor jo ima videmska občina. A bojim se, da ravno tisti ljudje, ki so proti vodovodu, bodo tudi nakladi na opojne pijače nasprotovali. Tiste more pozna tudi J. Z. tako dobro, kakor jaz. — Jože Steh, tudi že večletni bralec »Domoljuba«.

d Šmihel pri Žužemberku. Dne 6. septembra ob 10. uri se bode blagoslovil temeljni kamen za novo cerkev v Šmihelu pri Žužemberku. Cerkev je že pod streho in tudi skoraj že obokana. Zidana je v gotičnem slogu. Zidava je iz trdega kamna, prav krasno izpeljana. Delo hvali zidarskega mojstra Ignacija Špachana, goriškega Slovenca, ki je vsega priporočila vreden. Zida ob enem tri cerkve, v Prečini, na Zaplazu pri Čatežu in v Šmihelu

pri Žužemberku. Častivcem sv. Mihaela in sv. Ane se toplo priporočamo za milodare k novi zgradbi, posebno še, ker je župnija revna in je letos suša mnogo škode naredila. — Za vsak dar, Bog povrni!

d Iz Dobropolj. Pri postaji Videm - Dobropolje sta postavila gospoda Hočevar in Šteh veliko moderno apnenico. Ze dosedaj je šlo opeke čez 42.000 in 12 vagonov kamna. Ta apnenica bo največja na jugu, le še ena je taka v Avstriji, in sicer na Češkem. Prav je, da je podjetje v domačih rokah. — Sadja bo letos obilo, posebno češplje so polne.

Notranjske novice.

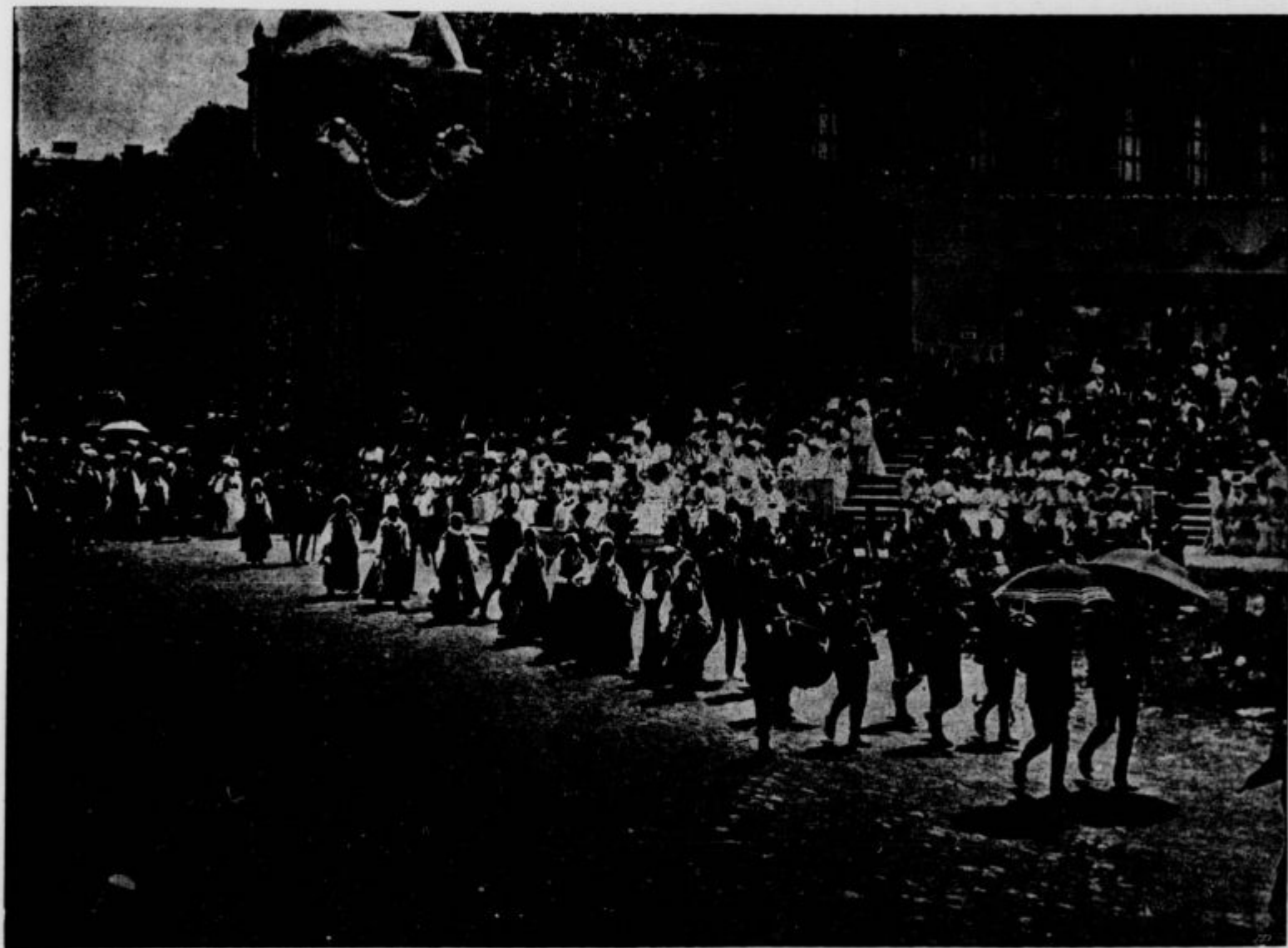
Idrijske novice.

n Bode ga vera. K nekemu uradniku v Idriji je prišel kmet plačat, kar se mu je naložilo. Prinesel pa ni seboj opominskega lista. Uradnik ga vpraša, kje da ima list in ko mu kmet uljudno odgovori, da ga ni prinesel seboj, tedaj visoka glava zarohni nad njim: »Kaj ne, paternoštra pa ne pozabite doma?«

n Za nami capljajo idrijski socialni demokrati, a veljati hočejo za napredne.

Kakšna je pa ta naprednost, se lahko vsak prepriča iz njihovega gibanja. N. pr. meso bi radi ceneje jedli (kot vsak pameten človek), pa jim ni na misel prišlo, da bi odločno resolucijo stavili občinskemu odboru. Naše strokovno društvo je sklenilo resolucijo za znižanje mesnih cen že pred pol letom, a rudečkarji so spoznali to potrebo še le 19. julija 1908. Seveda kar Kristan naredi, je najboljši, če bi tudi zahteval, da se meso podraži.

n Na Vojsko je prišla za učiteljico Idrijska gospodična Marija Kogej. Doslej ni bilo ondi nobenega učitelja, bila je le zasilna šola.

Iz jubilejnega spreveda: Gorenjski godci, planšarji in planšarice.

ki je v nji poučeval bivši vojskarski župnik gosp. Gnlezda.

n Nogo si je zlomil idrijski rudar Jernej Pivk. Prepeljati so ga morali v bolnišnico.

n O lurških dogodkih pravi Kristan, da so sama sleparija. »Ravnatelj« bi pač lahko zvedel, kaj učijo duhovniki o teh dogodkih. Saj papež še ni nič rekel, ali so to čudeži ali ne, dasi se lahko vsak ondi prepriča, da se taka ozdravljenja ne morejo vršiti naravnim potom. Kdor torej le drugače pošteno živi, tega noben duhovnik ne podi v pekel, če tudi ne verjame v lurške čudeže. Da imajo pa lurški kramarji veliko dobička od romarjev, to vendar istinitosti dogodkov niti za pičico ne spremeni.

Iz Starega trga pri Ložu.

n Prezgodnji grob. Hud udarec je zadel pred kratkim Škrbčevo družino na Vrh-jezera. Umrl je namreč domači sin Anton, ki je že tretje leto študiral na Dunaju pravo. To vam je bil zgled poštenega, krščanskega, slovenskega inteligentnega mladeniča! S prirojeno nadarjenostjo je združeval neumorno pridnost. Jeklen je bil njegov značaj, možat nlegov nastop, odločno mišljenje mu je potekalo iz globoko-vernega življenja. Bil je član »Danice« in Marijine družbe. Vsi, ki so ga poznali, so bili prepričani, da bo iz vrlega mladeniča, ko nastopi svojo službo, postal mož, kakršnih danes zelo pogrešamo, zlasti v višjih službah. A

Vsegamogočni je ukrenil drugače... Blagi Tone, počivaj sladko!

n Kam plovemo? Bili so časi, ko je v Starem trgu in tudi po nekaterih drugih naših vaseh ob nedeljah in praznikih malo da ne v vsaki gostilni odmevala harmonika, se čulo ponočno upitje, vsemu temu pa je sledil po navadi še pretep. Sčasoma bilo se je v tem oziru prav lepo izboljšalo. Zdaj pa se nam zdi, da se vračamo nazaj v tiste žalostne dni. Saj zopet čujemo, kako po Starem trgu zlasti, pa tudi ponekod drugod, podnevi in ponoči natezajo harmoniko, kako se razsaja po nekaterih beznicah čez policijsko uro, kako pijani fantalini cele noči prezijajo in nočni mir kalé trudnim ljudem, nazadnje se pa še pretepajo

in po sodišču vlačijo. Podivjanost je zadnji čas vedno večja. Šole podivjanosti so hiše nekaterih brezvestnih krčmarjev in krčmaric. Tu bo treba večje pozornosti od merodajne strani, da se vsaj deloma zamaše viri vsakovrstnim nerodnostim. Ne cerkev, ne izobraževalna društva ne morejo uspešno delati za ljudsko izobrazbo tam, kjer se mladina v slabih gostilnah v poznih ponočnih urah pogreza v alkohol in surovost.

n Osebnosti. V Ložu smo dobili novega sodnega adjunkta v osebi g. dr. Vidoviča, ki je bil dosedaj avskultant v Gradcu. Gospod dr. Vidovič je rodom Štajerc. — Na staro-trški štirirazrednici je definitivno nastavljen kot učiteljica gospodična Frančiška Valenčič, ki je preje službovala na Premu.

n Občinske volitve v Ložu se bližajo. Imenik je že razporejen.

Iz reške doline.

n Dedščino za dopisovanje v »Narod« in »Notranjca« sta podedovala sedaj bistriška bigularja. Ker sta v svojih dopisih zelo nespretne, zato se hočemo le nekoliko ponorčevati z njih duševno malomožnostjo. Bigularja sta zastopnika »nevplivnega narodnega razuma«. Tudi »samorasla značaja« sta, tako značaja kot je Tone, ki je nekoč vžljal »farško« dobroto v ljubljanskem Marijanišču; to je tudi »značaj«, da za zahvalo sedaj duhovnike psuje. — Najbolj smešno je v enem dopisu, da čez konsume zabavljata, kakor bi bili zato, da trgovce uničujejo; tu se najbolj kaže tisti »nevplivni razum« vseh »Narodovcev«, ko »N.« vedno ponavlja: »Snujte zadruge«, njegovi pristaši pa pišejo, da škodujejo! To je »razum«.

n Dolgovi, ki so v zemljiški knjigi intabulirani, tudi hudo skrbje bistriška »osrečevalca ubogega notranjskega ljudstva«, tako vsaj pišeta, v resnici ju pa skrbje le tisti dolgovi, s katerimi sta v najožji dotiki. Ker se pa v dopisu namiguje, kakor bi bile naše posojilnice krive, da dolgovi rasejo, zato pa hočemo tukaj stvarno odgovorjati. Dolgovi v resnici rasejo, in sicer iz več vzrokov; toda ločiti je treba one, pri katerih dolgovi rasejo v pogubo premoženja, potem pa one, kjer novi dolgovi ne škodijo, ampak množe vrednost. 1. Dolgovi se množe v pogubo posestnika, to je, mu se kaže, da pride na boben, toda kdo je tu kriv? Tu so krivi nekdanji oderuhi, ki so s 30 do 70 in tudi 100 odstotnimi obrestmi nakopičili toliko krivičnih dolgov, da morajo vkljub sedanjim cenim pet in pol odstotnim obrestim propadati in tudi propasti. Kajti posestvo kljub velikim naporom ne daje toliko dohodkov, kolikor je potrebno za družino, davke in obresti starih dolgov; da bi pa ti pomnožili dohodke svojih zemljišč z umnim kmetovanjem, tu pa manjka denarja, zato ti posestniki hirajo, a krivi so stari dolgovi, katerih sta dve tretjini krivičnih! 2. Dolgovi rasejo nekaterim v korist. Sedaj, ko imamo posojilnico in so posojila ceno, s večjemu po 6 odstotkov (sicer so tudi te obresti visoke, ker posojila dajati na obresti, ki presegajo mero, kolikor se more zahtevati za delo, kolikor se ga v resnici ima z glavnico, t. j. posojilo, ki ne znaša 1%, je krivično. Da so prišle tolike obresti, je kriv liberalizem, ker je oznanjal popolno svobodo v vsem, torej tudi v izkoriščanju, zapostavil je vrednost dela, zato je vstvaril tudi toliko bede! Op. dopisnika.), se marsikateri posestnik zoposodi, da si izboljša posestvo, to je popravi lišo, prikupe zemljišča in nabavi umetnih gnojil in tudi izboljša živino. Pri teh pa novi dolgovi niso v kvar, ampak delajo veliko večjo vrednost posestva in tudi dohodke množe! Sploh pa naše posojilnice Rafajaznovke ne posojajo tam, kjer se dolže po nepredvidnosti, ampak le prid-

nim gospodarjem, ki se hočejo zadolžiti le, da si s tem pomagajo! Le pogledite, gospoda, v pravila kake naše posojilnice, pa bodele videli da se ne izdaja lahkomiselna posojila! — Kmetje - posestniki! Le dobro si zapomnite, kadar bode kake volitve, da se Vas po »Narodu« razkričuje kot lahkomiselne gospodarje, ki delajo ravnotako lahkomiselne dolgove.

n Toča je tudi obiskala našo dolino pretekli teden. Napravila je nekaj škode v Zareču, potem na Breah je obilo sadja potolkla, tudi Smrje je obiskala. Najhujše je pa gospodarila ob istrski meji na Pregarjah, kjer je vse pobila.

n Glavarstvo v Postojni ukazuje županstvu, da morajo živinske botne liste za Reko izpolnjevati v nemškem jeziku. Opozarjamo županstvo, da jih nihče ne more prisiliti niti ene besede zapisati v drugem jeziku, kakor v slovenskem. Sklicujejo naj se na § 19 drž. osnovnega zakonika z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Občinski odbor v Bukovji pri Postojni je sklenil v svoji seji, da ne dovoli nobenemu krčmarju godbe s plesom. Imel je za to gotovo važne vzroke. Koliko se po nepotrebnem zapravi! Dobiček ima le krčmar, drugi samo škodo. Kako more ubogi delavec delati drugi dan, ako je celo noč preplesal in prepil? Ali ni to ubijanje svojega lastnega telesa? Pa kaj jim to mar, samo da njim nese! Zoper ta občinski odlok se je pritožil tam iz Studenega privandran Lovro Furlan. Temu je več za lastni, nenasilni žep, kakor za blagor ljudstva v Predmaji, kamor je priromal. Ako mislite pri nas kvariti nam našo mladino, naše delavce telesno uničiti, pojdite zopet raje nazaj, od koder ste privandrali, in tam pokvarjajte in ožemajte ubogo ljudstvo. Ste razumeli? Ako ne, se vam utegne lahko zgoditi, da boste sami ostali. Hvala vam za vaše li-manice!

n Postojna. Marijina družba uprizori v nedeljo ob 4. uri popoldne igro »Na Marijinem Srcu« v salonu gospe Jozefine Vičič z naslednjim vspehom: 1. Petje: V. venček narodnih pesmi (Fr. Ferjančič); 2. deklamacija: Najlepša cvetka (S. Elizabeta); 3. igra: »Na Marijinem Srcu«, v šestih dejanjih.

n Novice iz Logatca. Dne 9. t. m. ponoči se je ustrelil učitelj in »Sokol« Albin Virant, star 20 let. Vzrok neozdravljiva bolezen in — vzgoja! — Telovadni odsek. Jako lepo se razvija telovadni odsek v Dol. Logatcu. Število članov je naraslo na 52, naraščaj pa šteje 40 krepkih, živahnih dečkov. Kakor povsod, tako je izzval tudi naš telovadni odsek pri nasprotnih velikih sovražstva in zabavljanja. Zlasti bode nasprotnike obilo število članov, ki redno obiskujejo telovadbo. »Napredni« in »svobodomiselni« fantje so si šli v zaslugi, da so zmerjali telovadce z raznimi psovskami. Celu »omikane« gospodične so bile tako prijazne, da niso mogle brzdati jezika. Kar na cesti so kričale na »klerikalce« in »čuke«. Ob svojem času jim že desetero povrnemo. Take frajle naj vzamejo patent na svojo izobrazbenost. Ko sta se pri telovadbi dva »ubila«, so se nasprotniki tako bali za telovadce, da so jim v preveliki skrbi ukradli drog. Kdo je bil tako »napreden«, se še ne vé. — 16. t. m. je napravil telovadni odsek v družbi z gorenje-loškiškim izlet v Hotedersico, kjer se je ustanovljal nov telovadni odsek. Meseca septembra pa se udeležita oba odseka izleta v Škocijan kolikor mogoče polnoštevilno. — Predavanje. Gospod St. Ravnikar je predaval v izobraževalnem društvu v Dol. Logatcu o govorništvu. Predavanje je bilo uvod k govorništvu tečaju, ki ga priredi društvo. Fantje,

pridno se ga udeležujte, ne bo škodilo! — Dekliška zveza se snuje v Dol. Logatcu. Želimo, da bi se ustanovila kmalu, kajti potrebna je. — Veselico priredi gasilno društvo v prostori hotela »Kramar« ob svoji 25-letnici v proslavo 60-letnice cesarjeve. Priprave so velike. — Povodenj. 7. in 15. t. m. je napravila zopet povodenj mnogim posestnikom znatno škodo. Slabo vreme že uničuje poljske pridelke. — Otava je v naši dolini lepa.

n Postojna. Veselica, ki jo je priredila dek. Mar. družba pretečno nedeljo, je uspela izvrstno. Kljub slabemu vremenu se je udeležilo okrog 300 ljudi. Igralke so vse častno rešile svojo nalogo. Glinjivi prizori v igri »Na Marijinem Srcu« so privabili marsikomu solze iz oči. Družbeni pevski zbor pa nas je z izbornim petjem kar očaral. Na splošno željo se igra najbrž ponovi dne 30. avgusta.

Gorenjske novice.

Iz ljubljanske okolice.

g Dobrova, dne 16. avgusta 1908. To in ono. Osebnosti dohodnina. Čas tistih neprijetnih in nadležnih: »se dvomi«, »niste vsega napovedali«, »se niste jasno izrazili«, »se je uradno poizvedelo«, »pojasnite natančneje« itd. brez konca in kraja, s katerimi nekateri davčni uradi mučijo stranke ob napovedih za osebno dohodnino, je za nekaj mesecev pri kraju. Naj kdo verjame ali pa ne, resnica pa le ostane, da s takimi sitnostmi davkarje oziroma okrajnega glavarstva prizadete stranke napovedovalce le demoralizujejo, ker v posledici še tako vestni napovedi navadno nič ne verjamejo, oziroma na vestne napovedi ne gledajo in čisti dohodek svojevoljno višje nastavlja in računajo, nego je bil napovedan, to je, kakoršen je v resnici. Kako more stranka še kako zaupanje imeti do take uprave, katere vse po svoje dela proti vestnemu prepričanju prizadetih strank, ki same najbolje vedo, kako je v resnici z njihovim gmošnim položajem? To so nepostavnosti, ki dobro in pošteno ljudstvo po pravici razburja. Če se ob takih prilikah v odgovorih na tiste »dvome« odločno zahteva, da naj pride davčni inšpektor se o stvari sam na lice mesta osebno prepričati, pa ga gotovo nikdar in od nikoder ni. Tako se godi v naši občini že več let sem. — To se gotovo ne ujema z nobenim paragrafom nove davčne postave, ki je pa sama na sebi objektivna in pravična. Sedaj pa nastopa glede osebne dohodnine za leto nova doba. Plačilni nalogi za osebno dohodnino se že dostavljajo strankam; marsikatera bode pa presenečena, ker bode previdela, da se ni niti na njeno vestno napoved, niti na točne odgovore na tiste »se dvomi« jemalo ozira in se jej je zaračunila previsoka osebna dohodnina. Nastane čas ugovorov. — Tukaj je pa zopet neka nepostavnost vmes. Stranka mora zahtevati od okrajnega glavarstva podatkov, iz katerih virov je ono spravilo skupaj večjo svoto čistega dogodka, kot ga je stranka fatirala. Vloge v tem oziru so po postavi vsakega koleka proste, a pristojbinski uradi pa potem vse eno zahtevajo od prizadete stranke povrnitev koleka 1 K s poviškom 50 vin. Da so take vloge res kolka proste, sledi tukaj odlok c. kr. fin. ravnateljstva v Ljubljani, ki ga je poslal le sem c. kr. urad za odmero pristojbin v Ljubljani, dne 10. januarja 1908, pod št. 86 ex 1908. Glasilo se tako-le: Naj prejme Ana Vrhovec, v Švici št. 5, Ljubljanska okolica. »C. kr. finan. ravnateljstva v Ljubljani je z razpisom z dne 30. dec. 1907 št. 23.883, Vaši pritožbi proti povišani pristojbini po 1 K 50 vin, ki Vam je od

neke vloge za odmerne podlage za osebno dohodnino predpisana pri c. kr. davčnem uradu za ljubljansko okolico pod A zap. št. 2903 iz 1907, ugodilo. — C. kr. davčnemu uradu za ljubljansko okolico se zajedno zaukaže, da Vam znesek po eno (1) krono 50 vin. v gotovini povrne proti nekolekovani pobornici in pokazu tega obvestila. — Ta slučaj naj služi v poljasnilo prizadetim rekurentom.

g Na Dobrovi, starodavni božji poti, bo letos bogoslužbeni red med šmarnimi mašami, to je od Velikega Šmarna do praznika Marijinega imena, naslednji: Vsako nedeljo in praznik se začne izpovedovati ob 4. uri zjutraj. Pred praznikom in ob sobotah ob 4. uri popoldne do 9. ure zvečer. Izpovedniki imajo toliko oblast, kakor ob misijonih. Sv. maše ob nedeljah in praznikih bodo v tem le redu: Ob 5. uri zjutraj tiha sv. maša; ob pol 6. uri zjutraj pridiga; ob 6. uri sv. maša z blagoslovom; ob 9. uri pridiga in slovesna sv. maša; ob 10. uri tiha sv. maša. Popoldne ob 3. uri pete litanije in blagoslov. 23. in 30. avgusta bodo izpovedovali in slovesno službo božjo opravili presvetli knez in škof. Ob delavnikih je ob prva sv. maša ob 6. uri, druga ob 8. uri, izjemši od 25. do 28. avgusta, ko se bo v Ljubljani vršila II. sinoda.

g Ruslji na Dobrovi. Pred kratkim je prišlo na Dobrovo pet rusinskih bogoslovcev, ogledat si posojilnico in mlekarno. Poslani so na Kranjsko od svojega škofa, da bi študirali našo organizacijo in da bi pozneje kot duhovniki potom ljudske organizacije pomagali tepnanemu rusinskemu narodu, kojemu kri pijejo židje. Gospodje so bili gostje č. g. žup. Pišejo se: Nikola Semenjuk, Teofil Kostišin, Petro Čavš, Viktor Lapičak, Ivan Kostelnji.

g Volitve v bolniško blagajno na Vrhniki. S kako silo so se pa vrgli soc. dem. združeni z liberalci na bolniško blagajno! Na vsak način so jo hoteli dobiti v pest, pa jim je pošteno spodletelo. Čudimo se, kako da so Lončaričevi deli, ki delajo cesto na postajo Verd in so le od danes do jutri tukaj, tako komandirani šli v boj za soc. demokrate! G. Lončariču pokličemo v spomin stari pregovor, da je »pamet boljša nego žamet«. Dveh stvari pa smo se razveselili pri tej volitvi: prva je, da S. L. S. pri vseh zastopih na Vrhniki sijajno zmaga, zato je tudi pri tej volitvi zmaga; druga pa, da so pri volitvi sami soc. demokrate priznali, da jih njih voditelji »farbajo«. Za nas je to popolnoma dovolj!

g Ptuj gostje na Vrhniki. Pred nekaj dnevi so obiskale Vrhniko tri Poljakinje iz Varšave, med njimi ena gimnazijska profesorica, ki so si ogledale in proučile našo organizacijo in se jako pohvalno izrekle o naših napravah, zlasti o mlekarni in delavskih hišah ter o društvenem domu. Navdušene dame hočejo med Poljaki delati v našem smilu. — Pretekli teden pa sta nas obiskala dva poljska bogoslovca iz Lvova, ki sta se mudila na Vrhniki dva dni ter jako pridno ogledovala zlasti mlekarno. Izrazila sta se, da tako vzorne mlekarne še nista videla na svojem dolgem potovanju.

g Poljaki o vrhniški mlekarni. Letos je izšla v Varšavi poljska knjiga z naslovom »Med Slovenci«. Spisal jo je gosp. Szymanski, ki se je mudil pet mesecev na Kranjskem. Omenjena poljska knjiga piše o vrhniški mlekarni takole: »Za povzdigo mlekarstva ima velike zasluge mlekarska šola na Vrhniki. Vsako leto ima nekajmesečne mlekarske, maslarske in sirarske tečaje. Šola je nastanjena v lepem enonadstropnem poslopju, ki je prirejeno nalašč v ta namen. V pritličju je prava mlekarna z maslarno in kemijska delavnica s pisarno. Sirarna je v visokem podzemlju. V nadstropju je prava šola in spalnica za udeležnike tečaja,

ki prihajajo iz oddaljenih krajev. V tej vzorni šoli se nahajajo vse najnovejše pridobitve na polju mlekarstva; zato mlekarnam po deželi ni treba na slepo nabavljati novih strojev in mlekarskih naprav, ker se lahko o vsem praktično prepričajo v tej mlekarski šoli. S tem šola na Vrhniki ne izobražuje samo delavnih činiteljev za zadržne mlekarnice, ampak je obenem postojanka, kjer se vsakdo lahko nauči vsega, kar zahteva mlekarska obrt. Z eno besedo: »kmetiškim gospodarjem prinaša dvojno korist«. — Pa naj bi potem Vrhnici ne bili ponosni na ta svoj gospodarski dom! Da se mlekarne kaj krepko držijo, je dokaz to, da prihaja sedaj v mlekarno 2400 litrov mleka na dan!

g Iz Šmarja pod Ljubljano. Pred zadnjo nedeljo, dne 9. t. m., so nas posetili premilostni gospod knez in škof ljubljanski. Ogledali so si prenovljeno cerkev, popoldan so pa sprejeli 58 deklet v Marijino družbo. Imeli so tudi dva govora, v katerih so nam pojasnili sedanje cerkvi sovražno gibanje. — Naš gospod kaplan nam je preskrbel romarski vlak na Brezje, Bled in sv. Višarje. V torek, 18. t. m., je odpeljal okrašen hlapen okrog 800 romarjev proti divni Gorenjski. — Tudi vojaši so nas že dvakrat obiskali. Toda niso nas nadlegovali, ker so samo prenočili ter so jo takoj zarano odkurili proti Ljubljani. — Strelske vaje v izobraž. društvu se pridno nadaljujejo. Ljudje kažejo zanimanje za strelski šport. Še zadnjo nedeljo kljub dežju ni nedostajalo strelcev. Najbolj se je postavil Ivan Primic iz Šmarja. Kot plačilo za svoje junaštvo je dobil 20 smok. Dobro je meril tudi Jožef Smerekar iz Razdrtega. — Kar smo prej vsled suše trpeli premalo, trpimo pa še zdaj vsled dežja. Ze teden dni neprestano dežuje. Mnogo njiv in travnikov je pod vodo. Ljudje zmagujejo z glavami ter pravijo: »Dežja res ni treba nikdar prositi!« Tudi semenj dne 17. t. m. se je slabo obnesel. Ljudje so se menda bali slabega vremena. — Ponesrečil se je dne 16. t. m. v Šmarju pod Ljubljano posestnik Zajc, vulgo Pluskar starejši. Pri izstopanju iz voza mu je zdrsnilo z deske, tako, da so mu noge prišle med kolesa. V istem hipu je vlak potegnil ter mu zdrobil obe nogi. Z istim vlakom so ga odpeljali v Ljubljano v bolnišnico. Le malo je upanja, da okreva. Ljudje, pazite pri izstopanju iz železniških voz!

g Sestro pri Ljubljani. Na praznik svojega Vnebovzetja je Marija poklicala k sebi, tako upamo, prvo članico naše Marijine družbe, blago dekle, Marijo Trkov. Sestre so ji oskrbele prelep mrtvaški sprevid ter so ji zapele genljivo pesem v slovo. Kaj pa nam rajna iz groba kliče?

Z Bogom, sestre! Prvo sestro spremile ste v jamo rano.
Kdo bo druga? Čas je kratek!
Tiho greste vse za mano.

g Povodenj. Dolgo časa smo hrepeneli po potrebnem dežju. Od včeraj zvečer skoz celo noč na danes in danes ves dan imamo pa tukaj tako silne — skoraj brezpresledne nalive, da sta Gradašica in Horjulka na široko preplavili svoje bregove; otava po podplulih legah bode vsled tega toliko, kot popolnoma nerabna. Škoda je velika. — Neka oseba v občini se vedno odlikuje s svojo neznosno surovostjo in neotesanostjo; za danes ostane njeno ime še v peresu; če bode pa še ogrebala, zna pa v bodoče prilezti na dan.

+ Zopet zmaga na Vrhniki. Z Vrhnike se nam poroča: V nedeljo imeli smo pri nas volitve delegatov okrajne bolniške blagajne. Liberalci v zvezi s soc. demokrati — Kendiči in njegovimi tovariši

— hoteli so si na vsak način priboriti zmago. Privlekli so na volišče vse Lončaričeve in Landsbergove delavce — pa vse zaman. Naši domači delavci in delavke so pokazali, da se dosedaj še ne dajo komandirati od tukajšnje liberalne in soc. dem. družbe. Jurcev »Francek«, kateri je hotel takoj po zmagi dobiti družega blagajničnega zdravnika in blagajnika, naprosil je celo c. kr. okrajno glavarstvo za komisarja — pa zelo se je opekeli, ker mora »Francek« komisarja sam plačati. Nerazumno nam je, da je g. Lončarič baje celo svojim delavcem zaukazal, da morajo vsi njegovi delavci proti nam voliti. O tem bomo še nekoliko govorili. G. podjetnik Lončarič tudi pri »S. L. S.« večkrat dela išče.

+ V občini Želmitje bili so pri občinski volitvi, dne 13. avgusta izvoljeni za odbornike: Centa Franc, — Erjavec Iv. — Golob Anton, — Grmek Matej, — Kramar Simon, — Mihelič Franc, — Mikulič Jožef, — Mavec Jožef, — Paznar Marko, — Perčič Alojzij, — Podlogar Ivan, — Ponikvar Franc, — Škulj Jernej, — Šteblaj Franc, — Štrumbelj Ivan, — Usnik Jožef, — Virant Franc, — Virant Jernej. — 16 odbornikov pripada »S. L. S.«, dva sta omahljiva. Agitacija nasprotnikov je bila silovita, obetanje velikansko, končni uspeh pa ta, da je najstrastnejši agitator nasprotne stranke, kolar Šmuc p. d. Glazar, od lastnih pristašev zapuščen ostal v manjšini.

+ Prezentirani so č. gg.: Frančišek Koželj, kaplan v zač. pok. v Repnjah za župnijo Črnuče, Andrej Lavrič, kurat v Gočah za župnijo Vipava, Sos. Ocepek, kaplan v Čemšeniku za župnijo Dobovec, Jos. Pravhar, kaplan v Črnem vrhu nad Idrijo za župnijo Loški potok in Jos. Volc, župnik v Velikih Poljanah za župnijo Rova.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g S Suhe pri Kranju. Knjižnica »Slovenske dijaške zveze« priredi dne 23. avgusta ob pol 4. uri popoldne predstavo na Suhi v prostorih gosp. Basaja. — Spored je sledeči: 1. Aljaž: Na dan. Poje moški zbor. 2. O mraku. Moški zbor. 3. Na straži. Moški zbor s samospévom. 4. Sinovo maščevanje. Igrokaz v treh dejanjih. Po igri ljudska veselica s petjem, šaljivo pošto, umetno razsvetljavo. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Vstopnina: sedež 1 K, sedež II. vrste 60 vin., stojšča 30 vin. Preplačila se hvaležno sprejema.

g Z Dobrave pri Kroplu. Tu smo ustanovili pretekli teden hranilnico in posojilnico. Zanimanje za njo je bilo takoj v pričetku veliko in ljudstvo je hvaležno, da smo se lotili tega dela. Načelstvo je v dobrih rokah. Gosp. župnik, načelnik, odborniki pa: Franc Merčun, posestnik v Ljubnem, Viktor Muser, posestnik na Ovšišah, Jakob Ješé, posestnik na Spod. Dobravi, Jožef Koselj, mežnar in posestnik, Marko Kežar, posestnik na Zgor. Dobravi, Martin Mohorič v Mišakah. Uradni dnevi so ob nedeljah popoldne in v četrtek dopoldne.

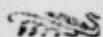
g Iz Predoselj. Veselica, katero je priredilo prostovoljno gasilno društvo dne 9. avg., je nad vse dobro uspeła. V prvi vrsti se moramo zahvaliti vsem darovateljem, kateri so pripomogli k srečolovu; vidi se, da ljudstvo to prepotrebno društvo rado podpira. Udom gas. društva se zahvaljujemo, ker so skrbeli, da je bilo ljudstvo postreženo. Nadalje tudi ne-

katerim dekletom, katere so prav pridno srečke prodajale in natakarcam, ki so popolnoma brezplačno delale. Zahvaljujemo se sploh vsem, kateri so količkaj pripomogli, da se je veselica izvršila. Odbor.

g Naklo. Umrila je Helena Navinšek, žena organista in posestnika. N. v m. p.!

g Iz Olševka. Iz raznih krajev so pritožbe o suši; tudi pri nas je pomanjkanje krme za živino. S strahom pričakujemo kmetje, kaj bo z živino, posebno če bo zgodnja zima. — Pri nas v Olševku bomo imeli lepo slovesnost, namreč, ko bo kronana Lurška Mati božja. — Kdaj, se bo zgledalo v »Domoljubu«. Dne 19. julija je bil ustreljen v znani Sajovčevi gostilni Andrej Pogačar, 26 let stari edini sin premožnega posestnika iz Olševka, od Janeza Juvana iz Velesovega, trikrat s samokresom precej v smrt. Morila že imajo pod ključem.

g Na Brezjah pri Mariji Pomagaj se bo vršila slovesna obletnica kronanja Matere Božje angelsko nedeljo, dne 30. avgusta. Pontifikalno sv. mašo in govor bodo imeli prevz. knez in škof goriški, dr. Frančišek Sedel.

Narodno gospodarstvo

Kmetijska šola na Grmu.

Kmetu je treba dandanes na vsak način več izobrazbe kakor nekdanj. Časi, ko je bilo dosti, da je znal kmet z rokami gospodariti, ali z drugimi besedami rečeno, da je bil vaju vsem gospodarskim delom, ti časi so minili. Dandanes je treba kmetu nekoliko več znanja in strokovne izobrazbe. Da je res tako, nam kaže vsakdanje življenje. Le pogledite, kdo lažje izhaja na svoji kmetiji, ali tisti, ki je ostal doma brez zadostnega poduka? Kmetu je treba pred vsem dobre ljudske šole, treba mu je pa tudi stanovske izobrazbe, ravno tako, kakor drugim stanovom. Ako si obrtniki danes bolj naprej pomagajo kakor kmetovalci, pripisati je največ temu, ker se za svoj stan bolj pripravljajo in več uče.

Za stanovsko izobrazbo kmetovalcev skrbe kmetijski listi, kakor »Kmetovalec« in »Narodni Gospodar«, dalje popotni učitelji in kmetijske šole. Starejši gospodarji se pa težko izobražujejo in popolnujejo v svoji stroki, ker jim manjka podlage. Zato je največ vreden poduk, ki se vsaja v mlada srca. Zato vidimo, da so kmetijske šole največjega pomena za napredek našega kmetijstva. To so spoznali drugi narodi že zdavno in zato tudi vzdržujejo vse polno kmetijskih šol. Švicka dežela je komaj štirikrat tako velika kakor naša, pa ima 22 kmetijskih šol. Pri nas imamo samo eno. In če pogledamo na Nemško, na Češko in v druge napredne dežele, najdemo povsod da je kmetijsko šolstvo veliko bolj razvito, kakor je pri nas in da je zaradi tega tudi kmetijstvo po teh krajih bolj napredovalo kakor pri nas.

Kako zelo je potreba pouka našim kmetovalcem, to vidimo vsak čas, pa naj se gre za napravo in obdelovanje novih vinogradov, za pridelovanje krme, za napravo travnikov, za umetna gnojila ali za karsikebodi. Povsod je treba poduka. Ravno naprava novih vinogradov bi morala zdramiti naše gospodarje, da je treba kmetu več poduka kakor nekdanj in da je treba pričeti s tem podukom pri mladini,

kakor hitro je ona dosti razvita in zrela za umevanje kmetijskega dela. Treba je pa tudi poduka v drugih stvareh, v računstvu, spisu, knjigovodstvu itd., ker se tega premalo nauče po raznih ljudskih šolah na kmetih.

Zato si pa ne moremo kaj, da ne bi na vse to opozorili naših gospodarjev in jih vneli za boljšo izobrazbo svojih kmetijstvu namenjenih sinov. Ravno sedaj razpisuje deželni odbor prosta in plačujoča mesta za učence kmetijske šole na Grmu, za katere je prositi do 5. septembra t. l.

Dotični razglas je bil v zadnjih dveh številkah »Domoljuba« zadej med drugimi naznanili. Kdor ima tedaj sina, ki ga je namenil za kmetijstvo in ki ga hoče za svoj stan bolj izobraziti in pripraviti, naj napravi prošnjo z vsemi potrebnimi pričevanji in naj jo pošlje do 5. septembra vodstvu šole na Grmu. Za marsikaterega gospodarja je v današnjih dneh velika žrtev, poslati svojega sina za dve leti od doma, ali pomisliti je, da je v dobri strokovni izobrazbi iskati sinu boljše bodočnosti in da je nevednost tudi pri kmetu najdražja reč na svetu. —r—

Iz raznih krajev.

Prvo slovensko letovišče pri Aleksandriji.

Tudi to imamo Slovenci v Aleksandriji. Kdaj in kako je nastalo, povedo naslednje vrstice. Vrl naš rojak je nameraval po mnogih letih obiskati letos staro domovino z vso svojo obitelji. To njegovo namero so pa prekrizale razne okolnosti in težkoče. Pred vsem je obrt, ki jo ima, bila vzrok, da je ostal v Egiptu, kajti ni lahko jo izročiti drugemu. Na posodi se namreč nič ne izboljša, tako tudi ne drugim rokam izročena obrt. Zdaj pa mu lepo cvete pšenica in zato se je odločil ostati še nadalje v prikljubnem Egiptu ter počakati druge, ugodnejše prilike. Da bi se pa vendar nekoliko odškodoval radi opuščene obiske in si privoščil v mirni božji naravi malo odmora od naporega dela, se je posvetoval o tem z rojakom inženirjem. Ta mu dá prav praktičen nasvet: Obisk v domovini vsaj za tri mesece in z vso obitelji bi stal okroglih 150 egiptovskih lir, ne vstevši škode, ki bi jo imeli pri obrtu, ako bi jo izročili drugim rokam. Tak obisk pa tudi nikomur ne prinese trajne koristi. Kratek čas, potem pa z olajšanim žepom nazaj k zaostalemu delu. Ako pa izven Aleksandrije postavite hišico, bote imeli krasno letovišče, veliko ceneje ter trajne vrednosti; poleg tega pa obrt ne bo trpel nobene škode. — Ta nasvet je bil takoj soglasno in z veseljem sprejet. Drugi dan že prinese inženir dovršen načrt za letoviško hišo s proračunom. Ugajal je — in sklenila sta pogodbo. — Ob železniški progi iz Aleksandrije v Rozeto je na prodaj obilo sveta in po ceni. Na severno-vzhodni strani ga obdaja morje in ker je precej vzvišen, zato ga ne dosega Nil, ki ima ne daleč močan rokav. Posledica tega je, da je semtertje ne daleč od Aleksandrije prava puščava. Koncem Ramel je krasna kedivova palača. Od nje do mesteca Aboukir so mnogi pešeni holmci s kraljevimi palmami in pičlim zelenjem. Obilo je pa zlasti v bližini Aboukirja raznih šotorov in barak, kamor zlasti novejši čase v poletni vročini hodi prebivati mnogo Aleksandrijcev. Kake tri ure hoda iz Aleksandrije, z železnico ali pa s tramvajem se dospe v pol uri, je torej naš rojak kupil primeren svet za svojo hišico. Delo se je pričelo. Vlak je navozil iz Aleksandrije ves potrebni mate-

rijal — in v 45 dnevih je bila dozidana lična, dvonadstropna hišica s stolpom. Inženir je izročil gospodarju ključe. Vse to delo se je vršilo nekako tajno in tiho. Saljivi rojak je povabil na praznik sv. Cirila in Metoda 36 oseb na izlet v puščavo. Z vlakom so se pripeljali ob 2. popoldne do nove hiše, kjer je vlak obstal v nemalo začudenje beduinov, kajti tam ni postaje, ampak je pristna puščava. Kako so se izletniki začudili, zagledavši blizu železniške proge novo zidano hišo s stolpom, na katerem je ponosno vihrala velika avstrijska zastava; kajti ničesar niso vedeli prej o novi hiši. Vse je hvalilo to lepo in koristno idejo, da je tako blizu mesta, pa vendar v puščavi, kjer od morja vedno pihlja lahek veter in se uživa tako čisti zrak v mirni naravi, postavljen slovenski dom. Po slovenski šegi so bili izletniki pogoščeni in so se razvedrovali in veselili do večera, dokler ni pripihal vlak in obstal nasproti hiše ter jih odpeljal vse zadovoljne v Aleksandrijo. Od tedaj zahaja ta vrla slovenska obitelj vsak dan v prijazno letovišče in sicer vrsteč se, en dan soproj, drugi dan soproj; hčerki pa, ki sta slovenski učenki v Aleksandriji, seveda vsak dan. Tako se družina po ceni razvedruje in okrepuje na lastnem letovišču, poleg tega pa se obrt brez škode nadaljuje in izvršuje. To prvo slovensko letovišče bo imelo, kakor vse kaže, lepo prihodnost; kajti vedno bolj raste zanimanje zanj in utegne postati prvo skupno slovensko letovišče pri Aleksandriji.

Novi pomožni škof sarajevski, prevz. dr. J. Sarič, se zdaj nahaja na birmanskem popotovanju po Bosni. Kamor pride, povsod ga sprejmo z velikim slavljenjem in častmi, kar tekmujejo, kdo priredi lepši in sijajnejši sprejem in slavnosti, katoličani kakor Turki. Bošnjaki so kaj ponosni na prvega sina, kateri se je povzpelo do tako visoke časti že v tako mladih letih. Na popotovanju ga spremlja Slovenec veleč. g. Karol Cankar, urednik »Hrvatskega Dnevnika« v Sarajevu.

Slike o lurškem romanju so bile te dni razposlane vsem, ki so poslali upravništvu »Slovenca« prave naslove. Zmanjkalo jih je le nekaj malega in upamo, da jih dobimo v Ljubljano že čez 14 dni. Prosimo torej vsakega, ki tekom tega tedna ne prejme slike, naj piše dopisnico na upravništvu »Slovenca« ter pojasni svojo zahtevo. Obenem naj se oglasi tudi tisti, ki želi imeti fotografijo, akoravno je še ni naročil, ker smo jih naročili nekaj več in jim bomo lahko postregli. Veljala bo okoli 3 krome izvod.

»Družinsko Pratiko« je razposlalo založništvo brezplačno na ogled vsem našim društvom po Slovenskem v ta namen, da se lahko seznanijo z njo vsi društveni člani ter sploh vsi, ki obiskujejo društvene prostore. Samoobsebi umevno ni treba tega izvoda pošiljati nazaj, narveč naj ostane pri društvu. Društvena vodstva prosijo založništvo, da jo toplo priporočijo vsem članom in prijateljem ter jim povedo, da je ta pratika prava naša »Družinska Pratika«.

Pravo našo »Družinsko Pratiko« imajo v Ljubljani v zalogi naslednje trgovine: »Katol. Bukvarna«, prodajalna katol. tisk. društva, Ant. Krisper, Vaso Petričič in Iv. Kordik. Na deželi naj se zahteva pri vseh trgovinah s knjigami ter sploh pri vsakem trgovcu. Razprodajalci dobe po 17 kron 100 komadov, ako jo naroče več sto skupaj, jo pa dobe po 16 kron 100 komadov.

Drag padec. Neka sarajevska Srbkinja je padla nedavno gredoč v tržnico na stopnicah iste, zdaj pa toži mestno občino za vsoto 19.500 kron za prestane bolečine in zdravniške stroške. V tožbi navaja, da so stopnice že izrabljene. Zares originalno, ne?

Novi telovadni odseki so se ustanovili v Mariboru, v Hotederšici, v kratkem se osnujejo v Borovnici, Košani in še v nekaterih krajih.

Boji med belimi in črnimi Springfieldci. V Springfieldu je razlučena množica nedavno sežgala nekega zamorca, ker je napadel neko belo žensko. Zamorce je to grozno razburilo. Sledili so boji med zamorci in belimi. Grozno je bilo 14. t. m. tu. Množica se je zbirala, da napade mestni del, v katerem stanujejo zamorci. Oborožili so se z revolverji, s puškami, bodalci in z drugim orožjem. Vse je drlo v zamorski mestni del, kjer so klali zamorce, ki jih je veliko pobegnilo, ostali so se pa utrdili v svojih hišah, kjer so se obupno branili. Razburjeni belci so s sekirami razsekali duri in okna in vdrli v zamorske hiše, kjer se je pričel boj med zamorci in belci. Z revolverji so streljali na zamorce, jih pobijali. Streljali so pa tudi zamorci, kar je še pomnožilo besnost. Kar po vrsti so brez pardona morili zamorce, žene in celo nežne otročiče. Na cesti in po hišah so ležali ranienci in umorjeni, grozno razmesarjeni. Obupen krik je pretresal zrak in dvigal se je dim, ker so belci zažigali hiše zamorcev. Dne 16. t. m. so se pa ponovila grozodejstva. Kar je še ostalo, so zdaj uničili. Škoda se ne more preceniti. Ustrelili so 16 zamorcev, ranili jih pa nad 100. Zamorski mestni del izgleda, kakor da bi ga obstreljavil sovražniki. Ker so usmrtili zamorce v obrambi 6 belcev, so belci 16. t. m. še nasilnejše nastopali. Guverner je dobival brzojavke, naj pošlje pomoč, ker je milica preslabla, da vzdrži red. Nekega zamorca so privezali na drevo in streljali nanj iz revolverjev. Ko so ga usmrtili, so ga obesili in mrliča onečščali. Razlučeni belci so plesali okoli mrliča, grozili zamorcem, na to pa umorili vsakega zamorca, ki jim je padel v roke. Iz Čikage so s posebnim vlakom odposlali vojake v Springfield. Vojaki so naskočili bele morilce, na katere so streljali in jih več usmrtili. Župan Ryce, ki je hotel pomiriti belce, bi bil umorjen, da ga niso rešili njegovi prijatelji in pozneje vojaki. Župan je baje pobegnil iz Springfielda. Predsedniški kandidat Claplin je nevarno ranjen na glavi.

— **Protilitalijanska demonstracija v Trstu.** »Regnicoli« — 800 italijanskih delavcev — se je pripeljalo v nedeljo ob 3/4 na 10. dopoldne v Trst s posebnim vlakom v goste tržaških iredentistov. Že dokaj pred prihodom vlaka se je zbralo na stotine ljudstva pred južnim kolodvorom in ko so se prikazali iredentisti z rudečo cunjjo in godbo na čelu, tedaj jih je sprejela množica z »Živio-klici« in nepopisnim živžganjem; ista usoda je zadela kalabreze ko so izstopili iz vlaka. Sploh je bil sprejem zelo klavern, in kalabrezi so jo odkurili ne skozi glavne ulice, ampak po »Riva« v mesto, deloma peš, deloma z vozi. Policija je vsa na nogah; kalabreze pa je Bog

dobro kaznoval, ker je lil cel dan nepretrgoma, kakor iz škafe.

× **Cesarsko slavlje.** Z Dunaja se nam poroča: Velikanske priprave se vrše za letošnjo proslavitev cesarjeve 78letnice. 15. t. m. je igralo v Pratru 30 godb. Prater je okrašen z zastavami. Trgovine so okinčane s črno-žoltimi preprogami. — Iz Monakovega nam javlja dopisnik: Povodom rojstnega dne našega cesarja se priredi na tukajšnji razstavi 3dnevna slavnost. Došla je godba 73. pešpolka in 400 dunajskih gojencev iz zavetišč.

— **Samoumor Tržačana v Vidmu (Udine).** V petek popoldne se je ustrelil v nekem hotelu v Vidmu 30 let stari uradnik avstrijskega Lloydja Henrik Mahorčič. Pokojnik se je baje zaljubil v dunajsko artistko Justino Zechmayer ter ji sledil v Milan, Padovo in Videm. Hotel jo je vzeti za ženo, in ker ga ni marala, se je ustrelil.

— **Rdeči »sovražnikovi« znaki** so se upeljali letos pri vojakihi, in sicer jih nekateri oddelki že rabijo na vajah. Dosedanji beli znaki so bili preveč vidni za nasprotnika pri vajah, ker je »sovražnika« lahko že v daljavi zapazil, po novih znakih bo pa to težje spoznati in zato bo treba tudi večje pozornosti.

— **Nove vojaške bluze** sivkaste barve iz surovega platna (cvilj) bode upeljala vojna uprava tudi za pehoto ob poletnem času. Bluze bodo imele ležeči ovratnik in se bodo nosile brez kravate na vajah, pri delu in v vojašnicah. Bluze pridejo bržčas že drugo poletje v porabo. Ta olajšava bo pač dobro došla za vojake-pešce!

— **Samoumor policijskega stražnika v Trstu.** V petek jutro so našli v nekem vozu državne železnice na Campo Marzio v Trstu 32letnega Antona Praznika, policijskega civilnega agenta s prestreljeno glavo. Mož je bil zadnji čas zamišljen in redkobeseden. Vzrok samoumora ni znan. Praznik zapušča vdovo in dva otroka.

— **Oblak se je utrgal.** V soboto se je v Pulju dvakrat utrgal oblak. Voda je razorala ceste ter je napravila na cestah in poljih mnogo škode.

V pijanosti obesili prijatelja. Iz Peterburga poročajo: Neki trgovec v Orlu je povabil svoje prijatelje na šampanjca. Ko so bili že vsi pijani, jih je pa pozval, naj dokažejo svojo srčnost in naj enega izmed pijancev obesijo. Prijatelji so trgovca takoj prijeli in ga obesili.

Pol milijona kron so nabrali ameriški Hrvatje za hrvaške visokošolce, da nadaljujejo bojkot zagrebškega vseučilišča.

Zalostni časi za godbenike na Turškem. Sultan je odpustil 400 članov svoje dvorne godbe in dvorne opere, med njimi 50 Evropejcev, večinoma Italijanov.

Najnovejši dogodki.

PORAZ HAFIDISTOV.

Pariz, 17. avgusta. Mtugi je 11. t. m. porazil pri Marakešu Hafidovo armado. Hafidisti so imeli 300 mrtvih in 500 ranjencev.

NEMŠKI CESAR POMILOSTIL »KOPNIŠKEGA STOTNIKA«.

Berolin, 17. avgusta. Nemški cesar je pomilostil na štiri leta ječe obsojenega »kopniškega stotnika« čevljarja Voigta, ki je kazni odsedel že 20 mesecev. Voigta so takoj izpustili.

NAJNOVEJŠE IZ TURČIJE.

Berolin, 17. avgusta. »Voss. Zeitung« poroča: Na skopeljski postaji so častniki skopeljske posadke prijeli podpolkovnika Hafci efendija, ki je potoval v Solun, ga opljuvali, oropali, nato mu pa dovolili, da je potoval naprej.

Carigrad, 17. avgusta. Došel je sem egiptovski kediye Abbas II.

Carigrad, 17. avgusta. Mladoturki nameravajo prirediti gledališke predstave v korist domovini.

Carigrad, 17. avgusta. Na otoku Rhodus je zabranilo 300 navadnih hudodelcev oprostitev 70 političskih jetnikov. Konzuli protestirajo, da oprostite navadne hudodelce.

Carigrad, 17. avgusta. Mladoturki so ukazali, da časopisje ne obravnava krečanskega vprašanja.

Carigrad, 17. avgusta. Turško ministristvo je izdalo svoj program. Zastarele postave se odpravijo, obračalo bo posebno pozornost ureditvi financ, vojaška dolžnost bo za vse jednaka.

NOV PARLAMENT V PERZIJI.

Teheran, 17. avgusta. Šah je ukazal, da izdelaj posebna komisija volivno postavno za nov parlament in za senat.

ŠPANSKI KRALJ BOLAN.

Madrid, 17. avgusta. Karlju Alfonzu se je bolezen v grlu ponovila. Zdravniki so kralju svetovali, naj odpotuje v Bordeaux k zdravniku specialistu dr. Mooretu, ki je kralja lani v grlu operiral.

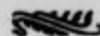
Madrid, 17. avgusta. Kralj se je danes odpeljal v Bilbao.

SMRTNA KOSA.

Slovenska Bistrica, 17. avgusta. Umrli je župnik Martin Brezovšek v Šmartnu na Pohorju. Pogreb bo v sredo ob 11. uri dopoldne.

SRBSKO-HRVAŠKA KOALICIJA PRED RAZPADOM?

Zagreb, 17. avgusta. »Hrvatstvo« piše, da je hrvaško-srbska koalicija zaradi Nastičevih odkritij zelo kompromitirana. Patrioticne hrvaške stranke ne morejo ostati v koaliciji s srbskimi zarotniki. Velikosrbska propaganda je naperjena naravnost proti koristim Hrvaške in Hrvatov. Zadnji čas je, da odpro oči voditelji hrvaškega ljudstva in si predočijo nevarnosti, ki nastajajo po zvezi s Srbi. Odreči se morajo solidarnosti, ki škoduje in sramoti Hrvate.

Čebelarstva shoda v nedeljo 23. t. m. se vršita v Trebnjem po jutranji maši in v Bršlinu pri Rudolfovem ob 3. uri popoldne. Na obeh shodih bo predaval zastopnik osrednjega čebelarskega društva iz Ljubljane.

Materam! Mleko v mestih je navzlic visoki ceni in policijskemu nadzorstvu le jako redko prosto bakterij, pač pa je mnogokrat popačeno in pred vsem drugim za dojenčke ni enakomerno dovolj. Kaj naj torej mati stori, katera iz kakoršnihkoli vzrokov ne more dobiti sama? Skrbi naj za mlečno hrano, katera ima vse za prospeh nežnega deteta potrebne sestavine. Te res mnogozahtevne pogoje izpolnjuje že kmalu 50 let preskušena in staroznana Nestléjeva otroška moka, ker vsebuje povsem bakterij prosto, polnomastno alpsko mleko v dovoljni množini, tako, da se potrebuje za nje prireditve le vode. Ena porcija zadošča za najmanj 25 južin, dobi se v vsaki lekarni za 1 krono 80 vin. 1611

Zavžijte

vsak dan likerski kozarček **dr. Hommel-a** Haematogen neposredno pred kosilom! Dobili boste slast do jedi, živčevje se vam ojači, utrujenost izgine in naglo se povrne telesni počutek. Zahtevajte pa izrečno pristni **dr. Hommel-ov** Haematogen in zavrnite ponarejanja! 1953 26-1

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Linc, dne 14. avgusta.

28, 60, 90, 65, 38.

Trst, dne 14. avgusta.

65, 75, 86, 19, 23.

ŽITNE CENE.

Cene veljajo za prodajo blaga od strani kmetovalcev.

Za 100 kg.

Ljubljana, 18. avgusta.

Pšenica, domača	23.—
Rž	18.50
Oves	18.—
Ajda, črna	20.—
Ajda, siva	19.—
Proso, rumeno	18.—
Ječmen	16.—
Fižol, rdeč	—
Fižol, kokos	—
Fižol, mandalor	—

Posor, kmetje in fantje! V moji lekarniški praksi, katero izvajam že 25 let, se mi je posrečilo, sčasoma iznajti sredstvo za rast brk in las, proti izpadanju las in za odstranitev prhljaja (luskin) na glavi, to je **Kapilfor št. 1**. Cena (franko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v. 2 lončka 5 K. Prosim, da se naroči samo od mene. Naslov je: P. Juršič, lekarnar v Pakracu št. 65, Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem. 1079 10-1

Zelo trpežno

OPEKO

kakor zarezo, navadno strešno in zidarsko v poljubni množini priporoča 940 9-3

A. Kobi,

Breg, železniška postaja Borovnica.

Josip Polak

Ljubljana, Sv. Petra cesta
poleg „HOTEL LLOYD“.

Trgovina špecerijskega blaga in špirita na debelo in drobno. Založena popolnoma s svežim blagom pod nizkimi cenami.

Eksport domačega brinjevca, hruševca in jagodovca.

Prodaja semenskega fižola pravega ribničana. 282 12-3

Zastonj pošiljam cenik

živalnih strojev in koles
iz kojega si naročite nov, dober in lep
živalni stroj že od 38 kron naprej. ...

Lorenc Rebolj

Glavni trg v Kranju.

1805 3

Steckenpferd- lilijno-mlečno-milo.

Najmilejše milo za kožo.
Postrežba točna! Nizke cene!

MASTIN

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga primeša krmu vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoč zahvalnih pism pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z **mastinom**. 140 26 24

Tovarniška zaloga: lekarnar **Trnkóczy**, Ljubljana.

Tri krožnike dobre juhe za 16 vinarjev

dobite pri vporabi 1299 2-1

Knorr-ove juhne klobasice | po
Knorr-ove grahove klobasice | 16
Knorr-ove postne juhe | vin.

Na pro- 1. kmetijska hiša

z lastnim lovom (jeleni), arondirana z 240 oralov sveta, lepo ležeča 50 oralov lepega, 40-50 let stara gozda, štiri ure od Beljaka (Koroško) oddaljena. 2. Drugo posestvo k prvi hiši pripadajoče, dobro obdelano, 103 orale obsegajoče. 3. Hiša z 10 oralov njiv in travnikov, sedem oralov gozda, lepo ležeče arondirano, le pet minut od postaje Ledence, c. kr. železnice Beljak-Podrožica. Vse tri oskrbljene z dobro vodo. — Proda pod ugodnimi pogoji M. M. H. 12 1793 (Hauptpostlagernd), Beljak, Koroško. 3

**V Ameriko
In Kanado**
najzložnejša,
najcenejša in
najvarnejša
vožnja s **Cunard Line**

Bližnji odhod iz domače luke

Trata: Slavonija 25. avgusta, Panonija 8. septembra, Karpatija 22. septembra 1908.

iz **Liverpola**: Lusitanija, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta), 5/9., 3/10., 24/10. — Mavretanija 22/8. 12/9., 10/10.

Pojasnila in vožne karte pri **Andreju Odiassek**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Naročite cenik ur
zlatnine in srebrnine,
ki ga pošljem zastonj in po-
1376 štne prosto. 26 11

Velika zaloga ur, samo švicarskega izdelka. Vsaka ura je natančno preizkušena in se jamči. — Ne naročate ur od tujih židovskih tvrdk, ampak obrnite se na trdno

FR. P. ZAJEC,
urar in edini zastopnik švicarske to-
varne ur. — Ljubljana, Stari trg 26

Služba organista

je razpisana v **Polšniku**, železniška postaja Sava, pošta Litija. Prav dobro bi bilo, da bi organist znal krojaško obrt, žena pa bila šivilja. Na ta način bi 1936 bilo več postranskega zaslužka. 2-1

Župni urad Marije Lurške v Polšniku,
dne 8. avgusta 1908.

Učenec

za mizaraki obrt se sprejme pri **Andreju Kregarju**, mizarškem mojstru v **Vižmarjih** pri **Št. Vidu nad Ljubljano**. 1908 3-1

Sprejemem takoj 1918 2-1

mlinarja

za prosto mlenje, neoženjenega, ki je izurjen v tej stroki. — Nastopi lahko takoj. Plača po dogovoru.

M. Parac, Jezerane pri Ogulinu.

Kovačnica

pri p. d. Šercarju št. 23 v Šmihelu nad Pliberkom, ki leži ob deželni cesti, se odda takoj v **najem**. Več pove **Marko Plešivčnik**, p. d. Šercar v Šmihelu nad Pliberkom, Spodnje Koroško. 1860 3-2

Posestvo

čez 70 birinov posestva, v ravnini, dobra zemlja, pol ure od postaje **Pliberk**, **Spodnje Koroško**, h kateremu spada več travnikov in nad 20 oralov gozda, se pocieni in pod lahkimi pogoji glede plačitve takoj **proda**. 1859 3-1

Več pove **županstvo Bistrica pri Pliberku** na **Koroškem** ali „Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku“.

5000 ur zastonjCenik pošljem vsakomur
brezplačno in pošt. prosto.

Kron	Kron	Kron	Kron	Kron	Kron
Rosk. pat. 3'—	budilka 2 40	J. budilka 6'—	ura z nihaj. 7'—	Izvirne Omega, 7'—	Schaffhausen, 7'—
rebr. ros. 6'—	sveteča 3'—	z bičjem 8'—	z bičjem zv. 9'—	Glashütte, 9'—	Heils, 9'—
želez. 7'—	z bičjem zv. 5'—	z godbo 10'—	z budilko 10'—	Amalfe, 10'—	c. kr. preisk. od 12'—
rebr. dvoj. 8'—	kuhinjska 3'—	s 6 valji 12'—	z godbo 12'—	K 15, kakor tudi 1690	zastonj. 4—10

Zlatnina in srebrnina po izv. tov. cenah. 3 letno jamstvo. Zamena ali denar nazaj.

Max Böhnell, Dunaj IV., Margaretenstr. 27/76, v lastni hiši.

Zapriseženi cenilec in veščak. — Največja in najstarejša trgovina. — Ustanovljeno 1840. 5000 slik v katalogu zastonj in franko.

Herdani-jeva šolaz internatom, Praga,
Krakowska ul. 21.

Prvi in najstarejši vojaški pripravilni zavod. Tudi za kadete se prične 15. julija. Tudi za enoletne prostovoljce pa 2. septembra. Potrebna predizobrazba: nekaj razredov srednje ali meščanske šole. — Prospekt 1690 zastonj. 4—10

: Veliko vodno kolo :

za vsako vodo s potrebno transmisijo, žago, pogon žag, mlin ali druge industrije se ceno proda. Vidi se ga še v pogonu neke tovarne. Istotam se proda celoletna malo rabljena naprava za upognene stole. Naslov pove uprava 1772 „Domoljuba.“ 4—3

Zastonj 1500zahtevajte moj ilustrovani cenik
o urah, zlatnini, srebrnini itd.**Dr. Heger, urar, juvelir in graver.**
Oslek 1. Kapucinska ul. 4 (Slavon.)**Javno svarilo!**

Zadnji čas ponujajo razne tvrdke pod imenom

Eisenbahn-Roskopf

manj vredne ure, ki se dobe pri meni za K 3'— . Tedaj opazujem cenj. čitatelje tega lista, naj pazijo na nižje stojiče varstveno znamko. Te ure prodajam že veliko let kot najboljše in najtrpežne, še v obliki zadovoljnost. Prave, originalne

Eisenbahn-Roskopf

ure z nižje stojiče varstveno znamko „sidro“ se dobe edinole pri meni in so vsa enaka hvalisanja sama ponarejanja, ki se krasijo s tujim perjem.

Originalna

„Eisenbahn-Roskopf-ura“Brez
sekundnega
kazalcaS
sekundnim
kazalcem

7 K.

8 K.

MAX BÖHNEL

Dunaj, IV. Margaretenstrasse 27/76.

Sodno zapriseženi cenilec in izvedenec.

5000 ur zastonj cenik zastonj in poštnine prosto.

Zahtevajte zastonj

in poštnine prosto moj veliki, bogato ilustrirani glavni katalog z okoli 3000 slikami vsakovrstnih niklastih, srebrnih in zlatih ur in vseh vrst solidnih zlatnin in srebrnin, glasbil, usnjatega blaga, kadilnih priprav po izvirnih tovarniških cenah.

Niklasta remontoarka . . .	K 3'—
Sistem Roskopf patentna ura . . .	4'—
Svicaška, originalni sistem Roskopf patent . . .	5'—
Registrirana „Adler Roskopf“ niklasta remont. na sidro . . .	7'—
Srebrna remontoarka „Gloria“ kolesje, prosto . . .	8'40
Srebrna remontoarka, dvojni pokrov . . .	12'50
Budilka . . .	2'90
Kuhinjska ura . . .	3'—
Schwarzwaldska ura . . .	2'50
Ura s kukavico . . .	8'50

Za vsako uro 3 letno pisмено jamstvo. Brez rizike. Zamena dovoljena, ali denar nazaj.

Prva tvornica za ure v Montu 1294 15—11

Jan Konrad

in kr. dvorni dobavitelj v Montu št. 936 (Čeliko).

Na prodaj je **stalna vodna moč** i v obljudenem kraju na Koroškem, pripravna zlasti za kak umetni mlin. — Več pove **Julij Igérc v Možicah**, vulgo „Žagmajster“ pri Prevaljah na Koroškem 1866 3—2**Novosti! Cenik franko. Novosti!**
Železna pat. Roskopf-ura**5 K** Jamstvo tri leta, ali : denar nazaj.

Do danes se je dobila za 5 K le prav navadna ponikljana ura s papirnatim kazalnikom. Z velikim naporom se je sedaj posrečilo narediti za 5 K uro, ki gre 36 ur, teče v kamnih, ima kazalnik iz emajla, kaže natančno na minuto, okrov iz pravega niklja, in se odpre. Srebr. ure 7 K, z dvojnimi okrovi 10 K. — Zahtevajte cenik zastonj.

Anton Kiffmann,: tovarna ur, zaloga, izvoz zlatnine in :
: srebrnine v Mariboru L. 6. :

Ponudimo vsako poljubno množino

zidarske opeke, zarezanih strešnikov (sistem Marzola),

(ki se dajo privezati ali pribiti na lato, torej varni pred viharji),

portland cementa najboljše vrste, lončenih pečij itd.**F. P. VIDIC & Komp. v Ljubljani.**